

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti
ve Středočeském kraji**

Bc. Gabriela Lálová

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Gabriela Lálová

Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti ve Středočeském kraji

Název anglicky

Impact of the European Cohesion Policy in Central Bohemia Region

Cíle práce

Cílem práce je zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti na ekonomický vývoj ve Středočeském kraji.

Metodika

Diplomová práce je členěna na teoretickou část popisující hlavní trendy politiky soudržnosti EU a její uplatňování v České republice a část praktickou. Hlavní náplní praktické části je analýza dopadů regionální ekonomické integrace ve Středočeském kraji. Na základě analýzy jsou vyhodnoceny výsledky a vyvozeny závěry pro další možnosti regionálního rozvoje Středočeského kraje.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

kohezní politika, regionální politika, politika soudržnosti, nástroje regionální politiky, Středočeský kraj

Doporučené zdroje informací

KÖNIG, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie : příležitost pro změnu : Petr König a kol.* V Praze: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.

LACINA, L. – MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA, – KÖNIG, P. *Rozpočet a politiky Evropské unie.* Praha: C.H. Beck, 2004. ISBN 80-7179-846-0.

WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování.* Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, R. *Strukturální fondy a obce I.* Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-138-2.

WOKOUN, R. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. NÁRODOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie.* Praha: Oeconomica, 2003. ISBN 80-245-0517-7.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Karel Tomšík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2016

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti ve Středočeském kraji" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21. 11. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce panu doc. Ing. Karlu Tomšíkovi, Ph.D. za vedení, odbornou pomoc a dohled při zpracování diplomové práce.

Zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti ve Středočeském kraji

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá zhodnocením vlivu evropské politiky soudržnosti ve Středočeském kraji se zaměřením na region Podlipanska. Práce je zaměřena především na činnost Místní akční skupiny Podlipansko v programovém období 2007 - 2013.

V teoretické části se práce věnuje regionální politice Evropské unie včetně finančních nástrojů a principů regionální politiky. Následně se zaměřuje na vývoj regionální politiky v České republice a regionům soudržnosti.

Na začátku praktické části je v práci popsána oblast Středočeského kraje a činnost místních akčních skupin. Dále se práce věnuje aktivitám Místní akční skupiny Podlipansko v regionu Podlipanska. Její činnost je zhodnocena pomocí analýzy monitorovacích indikátorů výstupu. A rovněž jsou uvedeny výsledky dotazníkového šetření mezi obyvateli regionu.

Závěrem je posouzení, zda činnost místních akčních skupin je přínosná pro rozvoj venkovských oblastí.

Klíčová slova: kohezní politika, regionální politika, politika soudržnosti, nástroje regionální politiky, Středočeský kraj

Impact of the European Cohesion Policy in Central Bohemia Region

Summary

This thesis evaluates the impact of European Cohesion Policy in Central Bohemia Region with focus on Podlipansko region. The thesis is focused on activities of the Local Action Group Podlipansko in the programming period 2007 - 2013.

The theoretical part deals with the regional policy of the European Union, including the financial instruments of regional policy and the principles of regional policy. Following section is dedicated to the development of cohesion policy in the Czech Republic and cohesion regions.

At the beginning of the practical part of the thesis, Central Bohemia Region and the activities of the local action groups are described. Next section is dedicated to the activities of the Local Action Group Podlipansko in Podlipansko region. Activities of the Local Action Group Podlipansko are evaluated through the monitoring indicator analysis. The results of public inquiry among residents of the region are addressed as well.

The closing part assesses if the activities of the Local Action Groups are beneficial for the development of rural areas.

Keywords: Cohesion Policy, Regional Policy, Policy of Cohesiveness, Instruments in Cohesion Policy, Central Bohemia Region

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	12
3	Teoretická východiska	14
3.1.	Politika soudržnost v rámci EU	14
3.1.1.	Vznik a vývoj politiky soudržnosti do roku 1993.....	15
3.1.2.	Vývoj politiky soudržnosti po roce 1993	19
3.1.3.	Politika soudržnosti pro období 2000 - 2006	21
3.1.4.	Politika soudržnosti pro období 2007 - 2013	23
3.1.5.	Politika soudržnosti pro období 2014 - 2020	24
3.2.	Principy politiky soudržnosti	24
3.3.	Finanční nástroje a iniciativy Společenství	26
3.4.	Vývoj politiky soudržnost v České republice	31
3.4.1.	Regiony soudržnosti v České republice	33
3.4.2.	Operační programy	36
4	Vlastní práce	41
4.1.	Střední Čechy (Středočeský kraj)	41
4.2.	Místní akční skupiny	44
4.3.	Místní akční skupina Podlipansko, o.p.s	47
4.3.1.	Činnosti MAS Podlipansko	49
4.3.2.	Organizační struktura	50
4.4.	Analýza činností MAS Podlipansko	52
4.5.	Dotazníkové šetření	67
5	Závěr	82
6	Seznam použitých zdrojů	83
7	Přílohy	85

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa regionů soudržnosti v ČR.....	35
Obrázek 2: Alokace finančních prostředků v %, které pravděpodobně poputují do jednotlivých oblastí.....	37
Obrázek 3: Pokrytí MAS v ČR.....	45
Obrázek 4 Logo MAS Podlipansko o.p.s.	48
Obrázek 5: Organizační struktura MAS Podlipansko.....	51

Seznam tabulek

Tabulka 1: Úrovně regionálního členění	34
Tabulka 2: Vývoj počtu zaměstnaných v ČR - v tis. osob.....	43
Tabulka 3: Počet MAS v ČR v r. 2015	47
Tabulka 4: Seznam obcí MAS Podlipansko, o.p.s.....	48
Tabulka 5: Fiche 1 - Rekonstruované objekty	53
Tabulka 6: Fiche 1 - Obnovená plocha prostranství (památky).....	54
Tabulka 7: Fiche 2 - Veřejné prostranství	55
Tabulka 8: Fiche 2 - Obnovené komunikace	56
Tabulka 9: Fiche 2 - Projekty obsahující bezbariérové řešení.....	57
Tabulka 10: Fiche 3 - Nové, rekonstruované nebo vybavené objekty.....	58
Tabulka 11: Fiche 3 - Nová nebo rekonstruované hřiště	59
Tabulka 12: Fiche 3 - Projekty zaměřené na volnočasové aktivity	60
Tabulka 13: Fiche 5 - Rekonstruované nebo vybavené objekty.....	61
Tabulka 14: Fiche 5 - Nová pracovní místa.....	62
Tabulka 15: Fiche 6 - Dotčené zainvestované objekty	63
Tabulka 16: Fiche 6 - Zrekonstruovaná plocha	64
Tabulka 17: Přehled monitorovacích indikátorů výstupu za období 2010-2014.....	66
Tabulka 18: Nymburk - 1. část	70
Tabulka 19: Nymburk - 2. část	70
Tabulka 20: Plaňany a spol. - 1. část	71
Tabulka 21: Plaňany a spol. - 2. část	71
Tabulka 22: Kouřim a spol. - 1. část.....	72
Tabulka 23: Kouřim a spol. - 2. část.....	72
Tabulka 24: Sadská a spol. - 1. část.....	73
Tabulka 25: Sadská a spol. - 2. část.....	73
Tabulka 26: Pečky a spol. - 1. část	74
Tabulka 27: Pečky a spol. - 2. část	74
Tabulka 28: Návrhy propagace pro MAS Podlipansko	76
Tabulka 29: Členové MAS Podlipansko	77
Tabulka 30: Projekty MAS Podlipansko	78
Tabulka 31: Oblasti, ve kterých se MAS Podlipansko angažuje.....	80

Seznam grafů

Graf 1: Fiche 1 - Rekonstruované objekty.....	54
Graf 2: Fiche 1 - Obnovená plocha prostranství.....	55
Graf 3: Fiche 2 - Dotčené veřejné prostranství.....	56
Graf 4: Fiche 2 - Obnovené komunikace.....	57
Graf 5: Fiche 2 - Bezbariérové řešení.....	58
Graf 6: Fiche 3 - Nové, rekonstruované nebo vybavené objekty.....	59
Graf 7: Nové nebo rekonstruované hřiště.....	60
Graf 8: Fiche 3 - Volnočasové aktivity.....	61
Graf 9: Fiche 5 - Rekonstruované nebo vybavené objekty.....	62
Graf 10: Fiche 5 - Pracovní místa.....	63
Graf 11: Fiche 6 - Zainvestované objekty.....	64
Graf 12: Fiche 6 - Zrekonstruovaná plocha.....	65
Graf 13: Pohlaví respondentů.....	68
Graf 14: Věk respondentů.....	68
Graf 15: Vzdělání respondentů.....	69
Graf 16: Povědomí o MAS Podlipansko.....	75
Graf 17: Účast na akcích MAS Podlipansko.....	76

1. Úvod

Evropská unie od svého založení usiluje o prohloubení integrace a o zvýšení blahobytu a životní úrovně obyvatelstva. Během postupného rozšiřování Společenství o zaostalejší země se rozdíly mezi jednotlivými státy a potažmo regiony začaly zvyšovat. Politika soudržnosti či regionální politika EU svou činností přispívá ke snižování rozdílů mezi regiony a ke zvýšení hospodářské a sociální úrovně. Je to politika, která je prováděna v rámci celého Společenství a její role je posílena tím, že je postavena na zájmu celé EU. Na regionální politiku se nahlíží jako na investiční politiku, která je zaměřená na všechny regiony a města EU s cílem podpořit hospodářský růst a zvýšit kvalitu života.

Regionální politika je vyjádřením solidarity neboť jejím hlavním cílem je vyrovnávat rozdíly mezi méně rozvinutými regiony. Jak se Společenství postupem let rozšiřovalo o nové a nové členy, rozdíly mezi jednotlivými regiony se začaly prohlubovat. Tyto regionální rozdíly jsou způsobeny celou řadou faktorů např. přírodními podmínkami, historickým vývojem či politickou situací. Zlom nastal v roce 1937, kdy se Společenství rozšířilo o Velkou Británii, Dánsko a Irsko. Bylo jasné, že regionální politika musí být uplatňována z důvodu snížení regionálních disparit a k posílení Společenství. V České republice došlo k uplatňování regionální politiky až v druhé polovině 90. let 20. století, kdy zavedení principů politiky soudržnosti bylo jedním z důležitých faktorů, které by České republice pomohly ke vstupu do EU. Po vstupu do EU (1. května 2004) přijala Česká republika všechny politiky Společenství včetně politiky regionální.

Jednou z možností jak naplnit představy regionální politiky jsou Místní akční skupiny. S činností těchto skupin se setkáváme od roku 2004, kdy byly v České republice založeny první spolky. "Masky", jak tyto akční skupiny zkráceně pojmenováváme, jsou novou možností pro občany, zástupce obcí, neziskové organizace a zástupce ze soukromého sektoru k čerpání finančních prostředků z evropských zdrojů. Cílem všech je podpořit zaostalé venkovské oblasti, a to právě díky vzájemné spolupráci, která je založena na principu partnerství místních sektorů. Občané obcí, zástupci obcí, neziskové organizace a zástupci soukromého sektoru předkládají své vlastní projekty, jejichž cílem je obnova dané venkovské oblasti a zlepšení životní úrovně obyvatelstva.

Ve východní části Středočeském kraji působí Místní akční skupina Podlipansko, o.p.s., kterou jsem si vybrala jako předmět svého zkoumání. Tato akční skupina se nachází na území Podlipanska, které zahrnuje okresy Kolín, Nymburk a Praha - východ. Jedná se o typickou venkovskou oblast, která je hojně zemědělsky využívána a tvoří tzv. most mezi Polabím a Posázavím.

MAS Podlipansko svou činností přispívá ke zkvalitnění životní úrovně regionu Podlipansko. Díky metodě LEADER, ve které je jednou z klíčových charakteristik vytvoření vlastní rozvojové strategie regionu, MAS Podlipansko vybírá projekty a snaží se na ně získávat finanční prostředky. Jednou z možností je získat dotaci z Programu rozvoje venkova.

Tato práce bude zaměřena v rámci politiky soudržnosti na region MAS Podlipansko a její činnosti.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem této práce je zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti na ekonomický vývoj ve Středočeském kraji se zaměřením na činnost Místní akční skupiny Podlipansko, o.p.s. v programovém období 2007 - 2013. V tomto období Evropská unie vyčlenila ze svého rozpočtu více než 347 miliard EU, České republice bylo přiděleno k čerpání 26 miliard EUR. Jednou z možností jak tyto dotace čerpat je aktivita místních akčních skupin, které operují v rámci svých území, kde se snaží se zlepšit kvalitu života obyvatel a životního prostředí.

2.2. Metodika

Diplomová práce je členěna na teoretickou část popisující hlavní trendy politiky soudržnosti EU a její uplatňování v České republice a na část praktickou.

V teoretické části budou definovány základní pojmy týkající se dané problematiky, jako jsou regionální politika, její principy, nástroje a cíle. Dále bude popsán její vznik a historický vývoj až do současnosti. V rámci této části bude popsán i vývoj politiky soudržnosti v České republice před a po vstupu do Společenství.

V navazující praktické části bude popsána oblast Středočeského kraje, ke které se tato práce vztahuje a budou vysvětleny základní pojmy jako region soudržnosti, program rozvoje venkova, místní akční skupina a další. Hlavní náplní praktické části je analýza dopadů regionální ekonomické integrace ve Středočeském kraji.

Poslední částí je samotný závěr práce. V něm je zhodnoceno naplnění cílů práce a přínosy činnosti místních akčních skupin. Na základě analýzy jsou vyhodnoceny výsledky a vyvozeny závěry pro další možnosti regionálního rozvoje Středočeského kraje.

Při vypracování práce jsem čerpala z odborné literatury, která se týká dané problematiky. Dále jsem informace čerpala z oficiálních internetových serverů EU, kde jsem měla k dispozici mnoho publikací a článků. Dalším zdrojem informací byly údaje z nařízení EU, Českého statistického úřadu a z dalších internetových serverů, které se danou

problematikou zabývají. Velice cenným zdrojem informací byl řízený rozhovor s obyvatelem města Sadské, který mi pomohl nejen upřesnit případné nejasnosti, ale i následně pomohl při distribuci dotazníků. Získané informace jsem sjednotila do jednotlivých kapitol.

K analýze činnosti MAS Podlipansko posloužily monitorovací indikátory, což jsou ukazatele, které hodnotí úspěšnost projektů realizovaných v jednotlivých fichích podle Strategického plánu Leader na stanovené programové období 2007 - 2013. Vzhledem k tomu, že MAS Podlipansko začala uplatňovat SPL o dva roky později, časová řada hodnocení je až od roku 2010 do roku 2014.

Fiche představují konkrétní oblasti, ve kterých se projekty realizují, a pro účely této práce byly vybrány následující: fiche 1 - Venkov a kulturní dědictví, fiche 2 - Zlepšení dopravní infrastruktury, fiche 3 - Podpora občanské vybavenosti a spolkové činnosti, fiche 5 - Podpora místních mikropodniků a fiche 6 - Venkovský cestovní ruch (služby). V rámci těchto fichích byly zvoleny konkrétní monitorovací indikátory, tedy podoblasti, ve kterých po celou dobu SPL byly realizovány projekty. Pro výzkum této práce byla nepotřebná fiche 4 (Celoživotní vzdělání), která byla zrušena v roce 2011. Dále součástí hodnocení nejsou fiche 7 - Venkovský cestovní ruch (krajina) a fiche 8 - Územní plány, protože byly do SPL přidány později. Následovalo zpracování dat použitím základních statistických metod a interpretace výsledků.

Studium a zpracování analýzy činnosti MAS Podlipansko prostřednictvím monitorovacích ukazatelů jsem doplnila o názory obyvatel regionu MAS Podlipansko, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření probíhalo dvěma způsoby - osobním a elektronickým dotazováním. Dotazník se skládá z osmi otázek uzavřených (dichotomické, výběrové a výčtové otázky) a z dvou otevřených otázek volného charakteru. Dotazníkové šetření probíhalo necelé dva měsíce a na základě získaných výsledků došlo ke zpracování dat použitím základních statistických metod a k interpretaci výsledků.

3. Teoretická východiska

3.1. Politika soudržnosti v rámci EU

Evropská unie je vysoce propojený celek se silným vnitřním trhem, jehož cílem je zvýšení a udržení ekonomické prosperity. Ekonomické a sociální rozdíly v jednotlivých regionech členských zemí mají velký vliv na celkový rozvoj hospodářství dané země. Tyto rozdíly mají tendenci vyvolávat sociální nepokoje nebo politické konflikty. Z těchto důvodů vznikla regionální politika, jejímž hlavním posláním je snižovat nebo úplně odstraňovat meziregionální disparity a zároveň přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti regionů a ekonomiky daného státu. [3]

S regionální politikou v rámci ekonomické teorie úzce souvisí pojmy regionální rozvoj a regionální ekonomie, které položily základy fungování regionální politiky. Regionální rozvoj můžeme označit jako komplex procesů, které se týkají ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu. Regionální ekonomie, někdy nazývána prostorová ekonomie, se zabývá prostorovým rozložením ekonomických aktivit v geografickém prostoru a prostorovými rozdíly v ekonomické výkonnosti. Objektem studia regionální ekonomie je ekonomický prostorový systém, který obsahuje tři prvky. Strukturu, která představuje rozložení ekonomických aktivit v rámci daného systému míst, resp. regionů. Dále je to interakce představující pohyb výrobních faktorů, zboží a služeb mezi regiony a posledním prvkem je proces, který udává dynamiku prostorové anebo regionální struktury jako důsledek místně regionálně interních růstových faktorů nebo působením prostorové interakce. [3] [4]

Základy regionální politiky respektive regionálního rozvoje můžeme hledat v teoretických přístupech. Nejstarší teorií je považována lokalizační teorie, neboť jejím hlavním cílem bylo přispět k minimalizaci nákladů a nalézt faktory podmiňující lokalizaci ekonomických aktivit a vysvětlit pravidelnosti v prostorovém uspořádání ekonomiky. Teorie prostorové mobility se zabývala podmínkami a důsledky prostorové mobility jednotlivých výrobních faktorů, zboží a služeb. Regionální růstové a rozvojové teorie se snaží vysvětlit nejen socioekonomický vývoj jednotlivých regionů, ale také meziregionální rozdíly ekonomického rozvoje a dynamiku regionálních struktur. [4]

Základní informace

Politika hospodářské a sociální soudržnosti (též kohezní politika, regionální politika či jen politika soudržnosti) je spolu se Společnou zemědělskou politikou (SZP) jednou z nejdůležitějších politik Společenství. Regiony členských zemí hrají důležitou roli v procesu integrace, a právě kohezní politika se zaměřuje na vyrovnání hospodářských a sociálních rozdílů mezi jednotlivými regiony. [4] [10] [15]

Regionální politiku lze považovat za specifickou politiku z několika důvodů. Jedná se o jedinou politiku, která má jako hlavní poslání snižování meziregionálních nerovností. Ve vztahu k ostatním politikám má privilegované postavení co se týče získávání finančních prostředků. Regionální politika v tomto směru předstihla i dosud vedoucí společnou zemědělskou politiku. Její význam je dán i tím, že je úzce provázána s ostatními politikami Společenství např. prostřednictvím regionální politiky se snaží jednotlivé členské státy bojovat s nezaměstnaností. V období 2007 až 2012 pomohla členským zemím vytvořit 769 000 pracovních míst a investovat do 225 000 menších podniků. [5] [2] [9]

Regionální politiku lze také chápat jako politiku solidarity. Společenství jejím prostřednictvím přispívá k rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, k ekonomické diverzifikaci venkovských oblastí nebo k revitalizaci městských čtvrtí. [2]

3.1.1. Vznik a vývoj politiky soudržnosti do roku 1993

Regionální politika má v současnosti důležitou pozici mezi ostatními politikami Společenství. Nebylo tomu tak vždy. V počátcích založení EU se nekladl důraz na řešení problematiky hospodářských rozdílů mezi regiony členských států. Každá země si vedla svoji vlastní regionální politiku. Zaměřovala se hlavně na snížení rozdílů v industriálních a zemědělských oblastech. Členské státy věděly, že velké rozdíly mezi jednotlivými oblastmi jsou nežádoucí. V případě, že by nějaký problém nastal, se počítalo, že tyto problémy vyřeší volný trh, a tak se pozornost Společenství soustředila na makroekonomické aspekty. [1] [7]

V roce 1957 při podpisu Římských smluv se signatáři zavázali usilovat o posílení jednoty hospodářství a o zajištění harmonického vývoje Společenství (viz Článek 2). Přesto se výslovně nepožadovalo zavedení regionální politiky, převahovala důvěra v sílu volného trhu:

Článek 2 (bývalý článek 2) Smlouvy o založení ES

„Posláním Společenství je vytvořením společného trhu a hospodářské a měnové unie a prováděním společných politik nebo činností uvedených v člancích 3 a 4 podporovat harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj hospodářských činností, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rovné zacházení pro muže a ženy, trvalý a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence hospodářské výkonnosti, vysokou úroveň ochrany a zlepšování kvality životního prostředí, zvyšování životní úrovně a kvality života, hospodářskou a sociální soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.“ [6]

V Římských smlouvách byl zakotven vznik Evropské investiční banky, která poskytovala půjčky na projekty do méně rozvinutých regionů. Na jejím základě vznikly Evropský sociální fond (ESF) a Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGGF). Členské země přesto zájem o regionální politiku neměly, neboť jejich ekonomiky byly homogenní. Jedinou výjimku tvořila Itálie, konkrétně její jižní část – Mezzogiorno. Situace se vyřešila dodatkem v Římských smlouvách. [7] [9]

Další vývoj a zájem o regionální politiku stoupl v roce 1973, kdy se Společenství rozšířilo o Velkou Británii, Dánsko a Irsko. Devět členských států Společenství už potřebovalo koordinaci zahraniční politiky. I na pařížském summitu v roce 1972 se došlo k názoru, že regionální politika je nutným prvkem k posílení Společenství. [7]

4. května 1973 předložila Komise Radě „Zprávu o regionálních problémech v rozšířeném Společenství“ tzv. Thomsonova zpráva. Zpráva navazuje na ústřední témata z pařížského summitu. Thomsonova zpráva je důležitým mezníkem v realizaci strukturální regionální politiky. [4] [8]

Ekonomická situace ve Společenství v té době nebyla optimistická. Ekonomické aktivity se nerozvíjely stejně a ani nedocházelo k žádným posunům vpřed. Ve zprávě Komise uvádí

důvody pro existenci regionální politiky - ekonomické, ale i morální a environmentální. Podle Komise se kapitál musí dostávat i do méně rozvinutých regionů, aby obyvatelům tamních regionů umožnil zaměstnání za stejných podmínek, které mají rozvinuté regiony. Dále Komise ve zprávě zdůrazňuje i souvislost regionální politiky se zavedením jednotné měny Společenství. [7] [8]

Thomsonova zpráva vlastně poprvé definuje příčiny regionální nerovnováhy. Definuje oblasti s převahou zemědělství, oblasti s vysokou nezaměstnaností a oblasti, ve kterých došlo k průmyslovým změnám. Na základě analýzy obsažené v Thomsonově zprávě se předložily návrhy na fungování regionální politiky:

1. Regionální politika Společenství nebude nahrazovat národní regionální politiky, ale bude je doplňovat tak, aby docházelo ke snižování hlavních regionálních disparit napříč Společenstvím.
2. Společenství se bude snažit o řešení nerovnoměrně koncentrace ekonomických aktivit (nadměrná koncentrace podnikatelských aktivit v některých regionech versus nejchudší regiony).
3. Úspěšnost regionální politiky vyžaduje nové stimuly a regulující nástroje.
4. Koordinace národních regionálních politik musí být skutečná, nikoliv pouze deklarovaná. K tomuto účelu se doporučuje založit instituci na poradní úrovni „Výbor Společenství pro regionální rozvoj“. Časově je doporučeno pro vznik tohoto výboru datum 31. 12. 1973.
5. Hlavním finančním nástrojem podpory Společenství fungujícím na principu doplňkovosti by měl být „Fond regionálního rozvoje“. Výši prostředků v tomto fondu bude navrhopvat Evropská komise s ohledem na zájmy Společenství.
6. Fond regionálního rozvoje bude poskytovat prostředky s ohledem na priority Společenství, ne na priority a potřeby jednotlivých národních států.

Dále je doporučováno, aby se instituce zabývaly vytvářením pracovních míst. Pracovní místa by měla být tvořena v regionech, které se orientují převážně na zemědělství a v průmyslových regionech zasaženým úpadkem průmyslu.

K fungování tohoto rozsáhlého a významného programu bylo třeba vytvořit fond, ve kterém by se měly finanční prostředky soustřeďovat a poté přerozdělovat ve prospěch

ekonomicky slabším regionům. Jednání o zřízení Evropského fondu regionálního rozvoje (European Regional Development Fund – ERDF) probíhalo už na pařížském summitu konaném v roce 1972. O vznik fondu velice usilovala koalice složená z Velké Británie, Dánska, Irska a Itálie. Tedy ze zemí, kde existovaly regionální rozdíly. Na dalším pařížském summitu v roce 1974 bylo s konečnou platností rozhodnuto o zřízení ERDF. V roce 1975 byl ERDF zařazen Evropskou radou na základě Nařízení Rady do tzv. právně významných nařízení. [4] [7] [8]

ERDF měl ve svých počátcích pomoci vyvážení rozdílů mezi regiony, které se prohloubily ekonomickou krizí. Hrozilo totiž, že slabší regiony mohou ohrozit dokončení jednotného volného trhu a zavedení jednotné evropské měny.

Vznik ERDF je důležitým mezníkem ve vývoji regionální politiky. Jeho založením dochází ke koordinaci regionální politiky na nadnárodní úrovni a ke změně přístupu k ní. [4] [7]

Třetí vlnu zájmu o dění kolem regionální politiky zapříčinilo rozšíření Společenství v roce 1981 o vstup Řecka a v roce 1986 o vstup Španělska a Portugalska. Vstup nových členů způsobil zvýšení meziregionálních rozdílů, neboť jejich ekonomiky byly podstatně slabší oproti členům stávajícím. A tak se s jejich vstupem zavedly tzv. Integrované programy pro Středomoří. [7]

Důležitým dnem se stal 17. únor 1986, kdy byl devíti členskými státy podepsán Jednotný právní akt, jenž stanovil právní základy regionální politiky¹. Tento akt byl první zásadní změnou Římské smlouvy a reagoval na počínající strukturální problémy nových i starších členských států, ve kterých se začala projevovat zvyšující se nezaměstnanost a úpadek tradičních průmyslových odvětví. [7] [11] [15]

Jedním z hlavních cílů Jednotného evropského aktu bylo vytvoření rozsáhlého vnitřního trhu do roku 1992. Dále se akt stanovil nové pravomoci v oblastech měnové politiky, sociální politiky, výzkumu a technologického rozvoje, životního prostředí, spolupráce

¹Jednotný evropský akt vstoupil v platnost až o rok později – 1. července 1987. Důvodem bylo odvolání, které k irskému soudu podala soukromá osoba.
Zdroj:http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.1.2.html

v oblastech zahraniční politiky a hlavně výslovně zavedl pojem hospodářské a sociální soudržnosti jako jeden z cílů Společenství – jedná se o zmenšení rozdílů mezi rozmanitými regiony a odstraněním zaostalosti mezi nejvíce znevýhodněnými regiony [11] [12] [15]

V roce 1988 došlo k reformě strukturálních fondů, které navazovala na přijetí Jednotného evropského aktu, jednalo se o tzv. Delorsův balíček I. Reforma také souvisela se vstupem a následnou adaptací Řecka, Španělska a Portugalska do Společenství. Ekonomická úroveň těchto států výrazně zaostávala za ostatními členskými státy. Dalším důvodem reformy byla i zvyšující se nezaměstnanost v regionech s vysokou koncentrací tradičních odvětví (textilní průmysl, těžba uhlí a ocelářství). Delorsův balíček I. posílil postavení regionální politiky, neboť pro období 1989 – 1993 měly být zdvojnásobeny výdaje společného rozpočtu na podporu hospodářsky slabších regionů a oblastí procházejících ekonomickou restrukturalizací. Reforma zavedla základní principy regionální politiky: princip koncentrace, programování, partnerství a adicionality. Díky reformě se podařilo upevnit pozici regionální politiky mezi ostatními politikami Společenství. [11] [12] [14]

3.1.2. Vývoj politiky soudržnosti po roce 1993

Politická integrace se urychlila po roce 1989, kdy padl komunistický režim ve střední a východní Evropě. Bylo jasné, že dříve nebo později se bude Společenství rozšiřovat o nové státy. O státy, které jsou méně hospodářsky vyspělé. Proto vznikl „předvstupní“ program PHARE. Program PHARE mělo pomoci právě těmto státům na jejich cestě k demokracii. V únoru 1992 byla v Maastrichtu podepsána Smlouva o Evropské Unii. V článku B bylo stanoveno, že posílení ekonomické a sociální soudržnosti je cílem Společenství. Regionální politika se má zaměřovat především na snížení rozdílů v míře rozvoje regionů. Důležitým nástrojem jsou strukturální fondy. Maastrichtská smlouva zavádí v roce 1993 Fond soudržnosti (Kohezní fond), který je zaměřený na významné projekty z oblasti dopravy (budování transevropských sítí) nebo na ochranu životního prostředí. Tento fond se týká jen těch zemí, u kterých je HDP nižší než 90 % průměru EU, konkrétně jde o Irsko a jižní státy (Portugalsko, Španělsko a Řecko) - tedy členské státy s nejnižší prosperitou. Smyslem fondu je pomoci zemím, které mají zájem pro zapojení do hospodářské a měnové unie. Dále Maastrichtská smlouva zakládá Výbor regionů a stanovuje zásadu subsidiarity. [7] [9] [12] [14]

Jak již bylo zmíněno, po Delorsově reformě I. z roku 1988, se zvýšilo postavení regionální politiky a bylo zavedeno první programové období pro roky 1989 – 1993. Bylo stanoveno pět, respektive šest Cílů regionální politiky EU, které se zaměřovaly hlavně na postižené regiony. [10]

Cíle:

1. Rozvoj zaostalých regionů – jedná se o oblasti, kde bylo HPD na obyvatele v průběhu posledních tří let nižší než 75 % průměru EU. Jmenovitě jde o jižní státy (Řecko, Portugalsko, převážná část Španělska a jižní Itálie), Irsko, nové spolkové země Německa, alpský region Rakouska a vybrané regiony Velké Británie, Nizozemí, Belgie a Francie. Ze strukturálních fondů jde na tento cíl až 70 % celkových výdajů.
2. Hospodářská konverze regionů postiženým úpadkem průmyslu – jedná se o oblasti, které jsou zasaženy nezaměstnaností kvůli úpadku některých průmyslových odvětví.
3. Boj proti dlouhodobé nezaměstnanosti a snaha usnadnit integraci mladých lidí a nezaměstnaných do pracovního života
4. Usnadnění adaptace pracovní síly na průmyslové a technologické změny
5. a) Modernizace zemědělství a rybnářství – provádí se v rámci společné zemědělské politiky
b) Usnadnění rozvoje a strukturální přizpůsobení zemědělských oblastí – jedná se o regiony, které se vyznačují nízkou úrovní sociálního a ekonomického rozvoje

Ze strukturálních fondů bylo z celkových 68 mld. ECU na Cíle přiděleno 52,18 mld. ECU, což je necelých 83 % finančních prostředků strukturálních fondů. [7] [9] [10]

Pro programové období 1994 – 1999 se stanovily stejné Cíle jako pro období 1989 – 1999, neboť nedošlo k tak významným změnám. Role regionální politiky byla posílena Delorsovou reformou II., která zdvojnásobila objem zdrojů pro regionální fondy.

V souvislosti s rozšířením Společenství v roce 1995 o severní státy – Finsko a Švédsko (ve stejném roce přistoupilo do Společenství ještě Rakousko), se k pěti stávajícím Cílům se přidal ještě šestý Cíl, který stanovil rozvoj řídké osídlených oblastí. [7] [9]

Během tohoto programového období vzniká kohezní zpráva, která identifikovala čtyři oblasti (cíle), na které by se měla politika soudržnosti zaměřit - zaměstnanost, konkurenceschopnost, ochrana životního prostředí a rovnost šancí mezi muži a ženami. Evropská komise se zabývá budoucím přistoupení nových států ze střední a východní Evropy. Zakládá se debata jak se vypořádat s velkým rozšířením a jak čelit změnám, které se objeví. [4] [12]

Evropská komise na základě jednání v Madridu v roce 1995 předkládá dokument Agenda 2000, který se zabývá otázkami, se kterými se musí Unie vypořádat na počátku 21. století. Agenda 2000 se dělí na tři části, ve kterých se zabývá reformou společné zemědělské politiky a regionální politiky, návrhem na zesílení předvstupní strategie, a hlavně představuje studii o vlivu rozšíření na politiky EU. Dále se dokument věnuje i finančnímu výhledu pro období 2000 - 2006. [4] [12]

V březnu 1999 zasedá Evropská rada v Berlíně a přijímá reformu strukturálních fondů a upravuje fungování Fondu soudržnosti. V průběhu let 2000 - 2006 má Společenství na strukturální fondy každý rok přidělovat přes 30 miliard EUR. [15]

3.1.3. Politika soudržnosti pro období 2000 - 2006

Na období 2000 -2006 dochází k redukci Cílů, stanoveny byly pouze tři.

Cíle:

1. Podpora rozvoje zaostávajících regionů – jedná se o regiony úrovně NUTS II s HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru členských zemí EU, o odlehlé regiony (francouzská zámořská území, některé ostrovy) a o řídce zalidněné regiony Finska a Švédska.
Finanční nástroje: ERDF, ESF, EZOZF – Záruka, EZOZF – Orientace, FNOR
2. Podpora strukturálně postižených regionů – tedy oblastí, kde dochází k hospodářským a sociálním změnám v sektoru průmyslu a v sektoru služeb. Podporují se oblasti na venkově, které upadají pro nedostatek ekonomické

diverzifikace a městské oblasti, které se dostaly do potíží v důsledku ztráty ekonomických aktivit.

Finanční nástroje: ERDF, ESF

3. Podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti – tato podpora je vykonávána prostřednictvím Evropského sociálního fondu a týká se aktivit lidských zdrojů (přizpůsobení a modernizace systémů vzdělávání, atd.)

Finanční nástroje: ESF [15] [12]

Dále se navrhuje nová podoba regionální politiky pro toto období s pomocí čtyř strukturálních fondů – ERDF, ESF, EAGGF a FIFG. Cílem reformy bylo zajištění a udržení úrovně hospodářské a sociální soudržnosti kvůli sjednocení Společenství. Zasedání Evropské rady v Lisabonu v roce 2000 přináší novou strategii. Cílem strategie je na období 2000 - 2010 udělat ze Společenství nejdynamičtější a nejkonkurenceschopnější světovou ekonomiku. O rok později byla strategie z Lisabonu doplněna o Göteborgské cíle. Evropská rada v Göteborgu rozhodla, že bude Lisabonská strategie doplněna o formulaci trvale udržitelného rozvoje. [5] [15]

V roce 2001 vydává Společenství Druhou kohezní zprávu, která hodnotí dosavadní působení regionální politiky, realizaci jejích Cílů a potvrzuje, že je třeba se zaměřit na ekonomický růst a snižování nezaměstnanosti. Následně na to v prosinci roku 2002 zasedá Evropská rada v Kodani a vyslovuje souhlas s podmínkami pro přijetí deseti nových členských států Společenství. O dva roky později, v roce 2004, vychází Třetí kohezní zpráva, která se zabývá dopady politiky soudržnosti na jednotlivé státy. Zároveň Evropská komise předkládá návrh reformy regionální politiky na období 2007 - 2013, který je nazvaný „Nové partnerství pro soudržnost, konvergenci, konkurenceschopnost, spolupráci“.

1. květná 2004 se rozšiřuje Společenství o deset nových zemí – Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. Zajímavostí je, že počet obyvatel EU díky nim roste o 20 %, ale HDP pouze o 5 %. [9] [4] [15]

3.1.4. Politika soudržnosti pro období 2007 – 2013

V roce 2007 vychází Čtvrtá kohezní zpráva, která hodnotí zatím neukončené programové období 2000 - 2006 a připomíná, že regionální politika EU přispívá k realizaci cílů Lisabonské a Göteberské strategie. [9] [4] [15]

Na programové období 2007-2013 jsou stanoveny nové cíle strukturálních fondů a vzniká tak nová struktura, která zjednodušuje mechanismus. Rozpočet politiky soudržnosti na toto programové období je 347 miliard EUR, což je více než třetina celkového evropského rozpočtu. [12] [26]

Cíle:

1. **Konvergence** – tento cíl je zaměřen na podporu růstu a zaměstnanosti v nejméně rozvinutých regionech (HDP na obyvatele je nižší než 75 % průměru EU). Dále se klade důraz na inovace a znalostní společnost, schopnost přizpůsobovat se hospodářským a sociálním změnám a zlepšování životního prostředí. Na tento cíl je vydáno 81,5 % finančních prostředků celkového rozpočtu.
Finančními nástroji jsou ERDF, ESF a Fond soudržnosti. Z Evropského fondu pro regionální rozvoj se čerpá podpora na modernizaci ekonomiky, na rozšíření a zlepšení infrastruktury a na ochranu životního prostředí. Evropský sociální fond podporuje zlepšení kvality a schopnosti institucí na trhu práce, vzdělávací systémy, sociální a ošetrovatelské služby, atd. Fond soudržnosti financuje projekty v oblasti dopravní a ekologické infrastruktury. [12] [26]
2. **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** – je cíl, jenž pokrývá všechny oblasti Společenství, které nesplňují kritéria prvního cíle a dosahují vyšší úrovně HDP EU na osobu. Zaměření cíle spočívá v posílení konkurenceschopnosti a atraktivnosti regionů pro investory. Finančními nástroji jsou Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond. [12] [26]
3. **Evropská územní spolupráce** - cílem je podporovat harmonickou a vyváženou přeshraniční spolupráci (mezi zeměmi nebo regiony). Mezi hlavní priority tohoto cíle se řadí podpora rozvoje vědy, výzkumu a informační společnosti, životní prostředí, předcházení rizikům a řízení vodních zdrojů. [12] [26]

3.1.5. Politika soudržnosti pro období 2014 - 2020

Evropa směřuje k hospodářskému oživení, ale je nutné, aby Společenství dosáhlo více omezenými finančními prostředky. Přijetím legislativního balíčku na konci roku 2013, EU reformovala způsob financování na období 2014 - 2020 tak, aby maximalizovala potenciální dopad dostupných prostředků. [9]

Politika soudržnosti poskytne na toto programové období částku 366,8 miliard EUR. Výše podpory a příspěvků jednotlivých zemí je upravena podle hospodářského rozvoje každého regionu. Politika soudržnosti se tak stává hlavním investičním nástrojem pro plnění evropských cílů strategie Evropa 2020. Mezi cíle patří: nastartování růstu a tvorba pracovních míst, boj proti změně klimatu, řešení otázky energetické závislosti, snižování chudoby a sociálního vyloučení. [9] [12]

Na programové období 2014 - 2020 jsou stanoveny tyto Cíle:

1. **Investice pro růst a konkurenceschopnost** - finanční prostředky pro tento cíl budou financovány z ERDF, ESF a Fondu soudržnosti
2. **Evropská územní spolupráce** - tento Cíl se převádí z programového období 2007 - 2013 a nadále bude financován z fondu ERDF.

3.2. Principy politiky soudržnosti

Fungování politiky soudržnosti vychází ze čtyř základních a ze tří doplňkových principů, kterými by se mělo Společenství řídit při jejím uplatňování. Tyto principy se uplatňují při využívání prostředků ze strukturálních fondů. [2] [15]

Princip koncentrace (zásada koncentrace úsilí) se využívá k soustředění největšího objemu prostředků do regionů s nejdůležitějšími problémy. Finanční prostředky jsou určeny pouze pro předem definované cíle a měly by být použity co nejúčelněji na projekty, od kterých se očekává největší přínos. Drobné a méně významné akce by neměly být sponzorovány těmito fondy. [13] [14] [15]

Princip partnerství (komplementarity) se zabývá poskytnutím pomoci ze strany Společenství. Dělí se na dvě úrovně – vertikální a horizontální. U vertikální úrovně

se jedná o úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a odpovídajícími orgány členského státu pro všechny fáze implementace opatření. Zároveň se princip partnerství týká horizontální spolupráce mezi partnery na úrovni členského státu nebo regionu. Cílem je, aby se na konkrétní rozdělení pomoci podíleli samotní příjemci, pro které jsou prostředky ze strukturálních fondů určeny. [13] [14] [15]

Princip programování zahrnuje proces organizace, přijímání rozhodnutí a financování v několika fázích. Regionální pomoc je totiž realizována formou víceletých a víceoborových programů. Na základě tohoto principu by měly členské země předkládat Evropské komise komplexní programy vedoucí k řešení problémů v regionech. Ze strukturálních fondů jsou poté na základě vyhodnocení Evropské komise vydávány finanční prostředky na schválené programy, které se realizují prostřednictvím konkrétních projektů. Konec programového období se shoduje s víceletými finančními perspektivami pro celkový rozpočet Evropské unie. [2] [14] [15]

Princip adicionality (doplňkovosti) má zajišťovat to, že poskytnuté výdaje ze Společenství mají doplňovat prostředky ze strany příjemce pomoci. Účelem této zásady je důraz na finanční zainteresování členského státu a jeho orgánů, neboť by se tak měla zvýšit efektivnost a zodpovědnost při využívání poskytnutých prostředků. Cílem je, aby členské státy finanční pomoc ze strany Společenství na politiku soudržnosti nebraly jako nahrazení vlastních rozpočtových výdajů. Prostředky ze Společenství mají národní rozpočty pouze doplňovat. [13] [14] [15]

Z doplňkových principů se jedná o:

Princip subsidiarity zajišťuje, aby jednotlivé cíle byly plněny na co nejnižší úrovni rozhodování, pokud na této úrovni lze cíle uspokojivě zajistit. Výbor regionů hraje v této zásadě důležitou roli, protože při praktickém uplatňování reprezentuje nižší územněsprávní celky v institucionální soustavě EU. [2] [14] [15]

Princip solidarity nám říká, že hospodářsky vyspělejší členské státy, budou svými finančními příspěvky do rozpočtu financovat rozvoj méně rozvinutých členských států.

Tento princip vychází ze základních principů celého integračního procesu Společenství. [2] [14] [15]

Princip monitorování a vyhodnocování průběžně sleduje a vyhodnocuje efektivnost využívání prostředků ze zdrojů Společenství. Provádí se předběžné hodnocení a následné hodnocení. U konkrétních projektů jde o důslednou kontrolu z věcného i finančního hlediska ve všech fázích procesu. [2] [13] [14] [15]

3.3. Finanční nástroje a iniciativy Společenství

Politika hospodářské a sociální soudržnosti potřebuje k naplnění cílů finanční nástroje, a tím jsou evropské strukturální a investiční fondy (ESIF): Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond, Fond soudržnosti, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova a Evropský námořní a rybářský fond. ESIF se řídí jak společnými pravidly, tak i pravidly vytvořené pro konkrétní fond. Každý fond investuje do svých projektů a oblastí, a zároveň všechny přispívají k dosažení celoevropských cílů. [9] [16]

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR, anglicky ERDF – European Regional Development Fund)

Na pařížském summitu v roce 1974 bylo rozhodnuto, že se zřídí ERDF jako základní nástroj politiky soudržnosti, který bude financovat regionální rozvojové programy zaměřené na nejvíce postižené oblasti a bude snižovat meziregionální rozdíly. Fond zahájil svou činnost až 1. ledna 1975, protože se nevědělo, kolik finančních prostředků bude fond ke své činnosti potřebovat. [4] [14] [15]

Jak již bylo v této práci zmíněno, ERDF měl ve svých počátcích pomoci vyvážení rozdílů mezi regiony, které se prohloubily ekonomickou krizí. Hrozilo totiž, že slabší regiony mohou ohrozit dokončení jednotného volného trhu a zavedení jednotné evropské měny. [5] [7] [14]

Prvotní funkce ERDF je nadále uplatňována. Fond odstraňuje důležité problémy v méně rozvinutých regionech a v upadajících průmyslových oblastech. Opatření ERDF jsou určena k řešení hospodářských, environmentálních a sociálních problémů. Zvláštním

úkolem fondu je zaměření na udržitelný rozvoj měst. Na období 2014 - 2020 má být více než 50 % investic pocházejících z Evropského fondu pro regionální rozvoj použito právě v městských oblastech. ERDF věnuje svou pozornost na území, které mají specifické územní rysy, a to například znevýhodněnosti v důsledku přírodních a zeměpisných podmínek. Zajímavostí je, že pomoc z ERDF mohou čerpat i Kanárské ostrovy či Réunion, neboť jejich znevýhodnění vyplývá z jejich odlehle vzdálenosti. [7] [9] [14] [15]

ERDF financuje:

- společnou dopravní infrastrukturu
- inovace a komunikační sítě
- propojení městských a venkovských oblastí
- zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí
- malé a střední podnikání v problémových regionech
- převod technologií
- vytváření infrastruktury pro místní rozvoj a rozvoj zaměstnanosti
- zlepšení přístupu podniků k financím
- atd. [9] [15] [7]

ERDF dále podporuje

- výzkum a technologický vývoj
- produktivní prostředí prostřednictvím rozvoje infrastruktury
- investice do cestovního ruchu a kultury
- ochrana a zlepšování životního prostředí
- společné řízení přírodních zdrojů
- rovnost mužů a žen v oblasti zaměstnanosti
- atd. [7] [9] [15]

Evropský sociální fond (ESF, anglicky – European Social Fund)

ESF patří mezi jeden z nejstarších fondů, které EU má. Je zakotven v Římských smlouvách z roku 1957 při založení Evropského hospodářského společenství. Od počátku založení ESF se hlavní smysl fondu nezměnil, nadále spočívá v podpoře zaměstnanosti EU. V současné době se jeho aktivity rozšířily. Fond spolufinancuje projekty na rozvoj

lidských zdrojů a pomáhá nezaměstnaným a znevýhodněným skupinám zapojit se do pracovního procesu (rekvalifikace, získání nových dovedností, atd.). Tuto pomoc využije každý rok na 15 milionů účastníků, kteří se do těchto projektů zapojili. [9] [10] [15]

Cíle Evropského sociálního fondu tedy jsou:

- podporovat nezaměstnaný při vstupu na trh práce
- vytvářet rovné příležitosti pro všechny při přístupu na trh práce
- pomáhat lidem ze znevýhodněných sociálních skupin při vstupu na trh práce
- celoživotní vzdělávání
- rozvíjet kvalifikované a přizpůsobivé pracovní síly
- zavádět moderní způsoby organizace práce a podnikání
- zlepšovat přístup a účast žen na trhu práce
- bojovat se všemi formami diskriminace a nerovnostmi souvisejícími s trhem práce
- investovat do efektivity veřejné správy a veřejných služeb
- atd. [9] [15]

Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF, anglicky EAGGF - European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

První zmínka o EAGGF je již v Římských smlouvách, ale do činnosti se zapojil až v roce 1961 za účelem financování Společné zemědělské politiky. [5]

EAGGF je rozdělen na dvě sekce orientační (podpůrná) a záruční. Součástí strukturálních fondů je pouze záruční sekce, která přispívá na rozvoj venkova a na inovace a zlepšení struktur v zemědělství. [10] [14]

Mezi obecné oblasti podpory patří (dle nařízení 1257/1999):

- zlepšit strukturu zemědělských hospodářství
- přestavit a změnit zaměření zemědělského výrobního potenciálu, zavést nové technologie a zlepšit kvalitu výrobků
- udržet rozvoj lesního hospodářství
- zachovat a posílit životaschopné sociální struktury ve venkovských oblastech

- rozvíjet ekonomické činnosti a zlepšit pracovní a životní podmínky
- zachovat a rozvíjet zaměstnanost s cílem zajistit lepší využití stávajícího vrozeného potenciálu
- odstraňovat nerovnosti a posílit stejné příležitosti pro muže i ženy (zejména podporováním projektů iniciovaných a realizovaných ženami)
- atd. [15]

Oblasti podpory - opatření k rozvoji venkova:

- posílit přizpůsobivost a rozvoj venkovských oblastí
- odborný výcvik
- zahájit činnost mladých farmářů
- předčasný odchod do důchodu
- lepší zpracování a odbyt zemědělských výrobků
- investice do zemědělských hospodářství
- atd. [15]

Evropský námořní a rybářský fond (ENRF, anglicky EMFF – European Maritime and Fisheries Fund)

Název fondu pro oblast námořní a rybářské politiky se od svého vzniku změnil dvakrát. Původní název zněl Finanční nástroj pro orientaci rybolovu (anglicky FIG - Financial instrument for fisheries guidance). FIG byl vytvořen Maastrichtskou smlouvou v roce 1993, protože bylo nutné restrukturalizovat rybářský sektor a sjednotit strukturální fondy pro rybolov a akvakulturu. Tento název vydržel do roku 2006. Na programové období 2007 – 2013 se fond přejmenoval na Evropský rybářský fond (ERF, anglicky EFF – The European fisheries fund). [8] [10]

V současné době Společenství pro oblast námořní a rybářské politiky EU na období 2014 - 2020 má Evropský námořní a rybářský fond. Fond se zaměřuje na podporu rybolovu a modernizaci rybářského průmyslu. Dále financuje projekty, které zlepšují kvalitu života v pobřežních oblastech a pomáhá tak vytvářet nová pracovní místa. [13]

Fond soudržnosti - Kohezní fond (anglicky CF - Cohesion Fund)

Fond soudržnosti byl zakotven v Maastrichtské smlouvě a svou činnost započal v roce 1993, aby poskytl pomoc na národní úrovni vybraným zemím (Řecko, Španělsko, Portugalsko a Irsko) na vstup do hospodářské a měnové unie. [9] [14] [15]

Fond soudržnosti je speciální fond, neboť si klade za cíl pomoci nejméně rozvinutým členským státům. Od svého zřízení investuje do dopravních sítí a životního prostředí v těchto zemích Společenství – Řecko, Kypr, Malta, Portugalsko a země střední a východní Evropy). Poskytnutí pomoci je podmíněno dvěma faktory. První faktor je, že hrubý národní důchod (HNP) příslušného státu nedosáhl 90% průměru Společenství a druhý faktor je, že členský stát musí realizovat program hospodářské konvergence.

Fond soudržnosti nepatří mezi strukturální fondy, ale vstupuje na celé území státu a spolufinancuje velké projekty v oblasti životního prostředí a zároveň snižuje hospodářské a sociální rozdíly zlepšením propojenosti a přístupnosti regionů. Velká pozornost se věnuje podpoře transevropské dopravní sítě, která je nezbytná pro řádné fungování vnitřního trhu a pro usnadnění pohybu osob a zboží ve Společenství i mimo něj. [9] [15]

Fond soudržnosti investuje i do dalších aktivit EU jako jsou investice do adaptací na změnu klimatu a do prevence rizik, do vodního a odpadového hospodářství a do městského prostředí. [9] [16]

Fond solidarity EU (FSEU)

Fond solidarity EU byl vytvořen v roce 2002 na pomoc střeoevropským zemím postiženým katastrofickými povodněmi, které zasáhly Evropu v témže roce. V současné době je FSEU fond, jehož roční rozpočet ve výši 500 milionů EUR. Díky této částce může EU rychle reagovat v případě závažných přírodních katastrof, který by měly vážný důsledek na životní podmínky, životní prostředí nebo na hospodářství. Fond přispěje postiženým zemím na čisticí práce, obnovu infrastruktury nebo zajištění dočasného ubytování. [9] [16]

Iniciativy Společenství

Iniciativy Společenství existují od počátku integrace stejně jako finanční nástroje. Jedná se o programy, které se zaměřují na řešení specifických problémů, jež se dotýkají celé EU. Iniciativy jsou zřízené Evropské komisí a mají doplňovat programy Společenství nebo usnadňovat jejich realizaci. [12] [15]

3.4. Vývoj politiky soudržnosti v České republice

V České republice byl po roce 1989 minimální zájem o regionální politiku. Veškerá pozornost se stáčela na problémy s privatizací, transformací apod. O rok později vznikl dokument Zásady zákona ČNR o regionální politice, ve kterém byla regionální politika chápána jako soubor činností směřující k utváření rovnovážného regionálního rozvoje. Zásady z tohoto dokumentu nakonec nebyly projednány. [15] [17]

Zásadní změnu způsobilo schválení Zásad regionální politiky vlády v ČR v roce 1992 (aktualizovány byly v roce 1998). Cílem bylo povzbuzení nabídkové strany ekonomiky formou přímé podpory podnikání a výstavby infrastruktury. Zásady tak navázaly na zákon o státní podpoře MSP². V roce 1994 se rozhodlo o podpoře čtyř okresů, které měly v té době nejvyšší nezaměstnanost. Tato podpora se rozvinula, prostřednictvím programu REGION, který měl za cíl zvýšit pomocí zvýhodněných podmínek přitažlivost MSP ve vybraných hospodářsky problémových regionech. [15] [17]

Rokem 1996 započala postupná aktivizace regionální politiky. Hlavní roly sehrály dva faktory, vnější a vnitřní. Mezi vnější faktor patřil možný vstup ČR do EU. Vnitřním faktorem se staly narůstající meziregionální rozdíly v socioekonomickém rozvoji regionů. Největší rozdíly byly patrné na Ostravsku či Ústecku. Rozvinutí intenzivnější činnosti vyústilo v řadu změn v oblasti státní správy. Za nejdůležitější krok lze považovat vznik Ministerstva pro místní rozvoj ČR k 1. 1. 1996. Dále došlo k posílení regionálních odborů na okresních úradech a schválil se vznik 14 krajů, které se později staly střední úrovní pro regionální politiku. [15] [17]

² MSP - malé a střední podnikání

Významným rokem pro českou regionální politiku se stal rok 1998. V tomto roce byly přijaty aktualizované Zásady regionální politiky ČR a regionální politika byla konečně definována jako koncepční a výkonná činnost státu a regionálních orgánů. Zásady měly přispívat k harmonickému a vyváženému rozvoji jednotlivých regionů, snižovat rozdíly v úrovních jejich rozvoje či podporovat hospodářský a sociální rozvoj. A tak se stanovily pouze dva základní typy podporovaných regionů - strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony. Vláda ČR mohla rozhodnout i o jiných regionech, které mohly být podporovány a to například pohraniční oblasti v rámci programu PHARE, bývalé vojenské újezdy Ralsko a Mladá nebo vybrané mikroregiony s vysokou nezaměstnaností. [15] [17]

Zároveň ČR započalo přípravu Národního rozvojového plánu ČR pro programovací období 2000 - 2006, které bylo podmínkou pro získání předvstupní pomoci EU. Dne 22. června 2000 byl schválen zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon stanovil podmínky pro poskytování podpory rozvoje regionů a ČR se významně přiblížila legislativní úpravě regionální politiky v rámci EU. [17]

V roce 2001 byl dokončen proces utváření územních celků a začala fungovat zastupitelstva krajů. O rok později byly ustanoveny regionální rady na úrovni NUTS 2, jejichž úkolem je zajišťování programování a zavádění regionálních rozvojových programů. Posledním přípravným rokem před vstupem do EU byl rok 2003. [15]

Česká republika vstoupila do EU 1. května 2004. Tímto dnem přijala všechny politiky Společenství včetně politiky regionální. [4]

Předvstupní nástroje

Předvstupní nástroje EU byly určeny pro kandidátské země. Hlavním úkolem těchto nástrojů byla podpora příslušných politických, hospodářských a sociálních změn, které měly přispět k zavedení legislativy EU a harmonizaci legislativy s legislativou EU. Cílem bylo snížit rozdíly mezi EU a kandidátskými zeměmi. Činnost těchto nástrojů skončila

vstupem dané země do EU, respektive do vyčerpání prostředků z jednotlivých fondů. [12] [15]

Předvstupní nástroje pro ČR byly:

Program PHARE poskytoval finanční prostředky kandidátským zemím. Cílem programu bylo napomoci plnění podmínek stanovených pro vstup do Společenství. PHARE spolufinancoval projekty narovnávací rozdíly v oblastech technické vybavenosti příhraničních obcí, projekty na zvýšení životního standardu v nejhudších regionech či podporoval české exportéry v zahraničí. České republice bylo do roku 2000 z prostředků PHARE přiděleno 756 milionů EUR (27,46 miliard CZK). Po vstupu ČR do Společenství byl tento program nahrazen Evropským fondem regionálního rozvoje a Evropských sociálním fondem. [12]

Program ISPA byl zaměřen na podporu investičních projektů v oblasti infrastruktury životního prostředí a transevropských dopravních sítí. V rámci programu byla poskytnuta pomoc v oblastech znečištění vod, ovzduší a odpadového hospodářství. U dopravní infrastruktury byly poskytnuty investice do rekonstrukcí, staveb a na propojování národních dopravních sítí v Evropě. ČR na období 2000 - 2006 získala kolem 70 milionů EUR (2,5 miliardy CZK). Po vstupu ČR do EU úlohu tohoto programu převzal Fond soudržnosti. [12] [15]

Program SAPARD poskytoval pomoc v oblastech společné zemědělské politiky a v jednotlivých zemědělských sektorech a na venkově. Cílem SAPARDu bylo kandidátské země naučit používat finanční postupy a kontrolní mechanismy, které jsou praktikovány v EU. Česká republika každý rok dostávala od EU zhruba 22 milionů EUR na sektor zemědělství a pro sektor rozvoje venkova. V roce 2005 Česká republika předčasně ukončila program SAPARD, neboť došlo k vyčerpání 92,8 milionů EUR (2,9 miliardy CZK), které mohla ČR čerpat až do konce roku 2006. Program SAPARD po vstupu do Společenství nahradil Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond. [12] [15]

3.4.1. Regiony soudržnosti v České republice

Základním cílem regionální politiky je napomáhat řešit regionům jejich problémy a tak vyrovnávat meziregionální disparity. Nutné ovšem je jednotlivé regiony Společenství mezi

sebou odlišit a identifikovat je, aby bylo jasné, kam budou směřovat finanční prostředky. Komise EU definovala typy regionů, které potřebují pomoc a jsou proti ostatním v nevýhodě:

1. zaostalé regiony
2. regiony poznamenané průmyslovým úpadkem
3. periferní regiony
4. pohraniční regiony nacházející se na vnějších hranicích Společenství
5. regiony poznamenané urbanistickými problémy
6. venkovské regiony [18]

Problémem ovšem byl, jak regionální nerovnosti porovnávat, a to tak aby mohl být sledován vývoj těchto nerovností a také aby bylo možné definovat příjemce finanční podpory. Dva regiony se snadno porovnají pomocí míry nezaměstnanosti nebo HNP na obyvatele. Srovnat více regionů bylo složitější. V každé zemi EU existoval jiný systém správního členění, proto bylo nutné vytvořit jednotný systém. Regionální politika mohla být úspěšná pouze v případě, že finanční prostředky ze strukturálních fondů budou správně použity na regiony, kterých se podpora týká. [5] [12]

Proto v roce 1988 vznikla pro statistické monitorování a analýzy ekonomické a sociální situace v jednotlivých regionech nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS. Jedná se o zkratku z francouzského Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques. [15]

Podle počtu obyvatel existují tři hlavní úrovně regionálního členění území:

Tabulka 1: Úrovně regionálního členění

Úroveň	Doporučený min. počet obyvatel	Doporučený max. počet obyvatel
NUTS 1	3 000 000	7 000 000
NUTS 2	800 000	3 000 000
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: <https://www.euroskop.cz/8642/sekce/spravni-cleneni-system-nuts/>

Později se přidaly další jednotky, neboť bylo nutné získat data i z místní úrovně členských států. Vznikly jednotky NUTS 4 a 5, dnes nazývané LAU 1 a 2 (Local Administrative Units). [3] [15]

Česká republika byla na základě této nomenklatury také rozdělena na regiony NUTS. NUTS 1 představuje celá ČR, která se dále dělí na osm uměle vzniklých organizačních jednotek NUTS 2, tzv. regiony soudržnosti. Kraje spadají pod NUTS 3, okresy pod NUTS 4 (LAU 1) a obce pod NUTS 5 (LAU 2). [15] [18]

Regiony soudržnosti slouží pro výpočet ukazatele HDP/obyvatele dle něhož se přiděluje podpora ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Konkrétně se jedná o:

- Praha
- Střední Čechy (Středočeský kraj)
- Severozápad (kraje Karlovarský a Ústecký)
- Jihozápad (Plzeňský a Jihočeský kraj)
- Severovýchod (Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj)
- Jihovýchod (kraj Vysočina a Jihomoravský kraj)
- Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj)
- Moravskoslezsko (Moravskoslezský kraj) [12]

Obrázek 1: Mapa regionů soudržnosti v ČR

Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz>

3.4.2. Operační programy

Česká republika využívá veškeré prostředky, které Společenství nabízí k realizaci politiky soudržnosti. Hlavním nástrojem jsou operační programy pro podporu v rámci tzv. Cíle 1 – Investice pro růst a konkurenceschopnost.

Národní operační programy pro programové období 2014 - 2020 jsou následující:

1. Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost, řízení Ministrem průmyslu a obchodu;
2. Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, řízený Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy;
3. Operační program Zaměstnanost, řízený Ministerstvem práce a sociálních věcí;
4. Operační program Doprava, řízený Ministerstvem dopravy;
5. Životní prostředí, řízený Ministerstvem životního prostředí;
6. Integrovaný regionální operační program, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
7. Operační program Praha – pól růstu ČR, řízený Magistrátem hlavního města Prahy
8. Operační program Technická pomoc, řízený Ministerstvem pro místní rozvoj;
9. Operační program Rybářství 2014-2020, řízený Ministerstvem zemědělství;
10. Program rozvoje venkova, řízený Ministerstvem zemědělství. [15]

Program rozvoje venkova

Hlavní cíle programu rozvoje venkova, který spadá pod Ministerstvo zemědělství, jsou obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, které jsou závislé na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření. Mezi další cíle programy patří investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, krajinná infrastruktura a podpora mladých lidí ke vstupu do zemědělství. Podporu dostane i komunitně vedený místní rozvoj, resp. metoda LEADER. Metoda LEADER přispívá k lepší podpoře místních potřeb daného území na venkově a rozvíjí spolupráci aktérů na místní úrovni. [15] [23]

Na období 2014 - 2020 schválila Evropská komise konečnou verzi Programu rozvoje venkova České republiky, který bude spolufinancován Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova. České zemědělství tak na příslušné programové období obdrží téměř

3,1 miliardy EUR (více než 84 miliard korun). Konkrétně 2,3 miliardy EUR (63 miliard) bude čerpáno z unijních zdrojů a 768 milionů EUR (21 miliard korun) z českého rozpočtu.

V rámci strategie Evropa 2020 jsou tyto obecné cíle podpory pro rozvoj venkova podrobněji vyjádřeny prostřednictvím šest priorit, které platí pro celé Společenství. Konkrétně se jedná o tyto podporované oblasti:

Priorita 1 – podpora předávání poznatků a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech

Priorita 2 – zvýšení životaschopnosti podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů

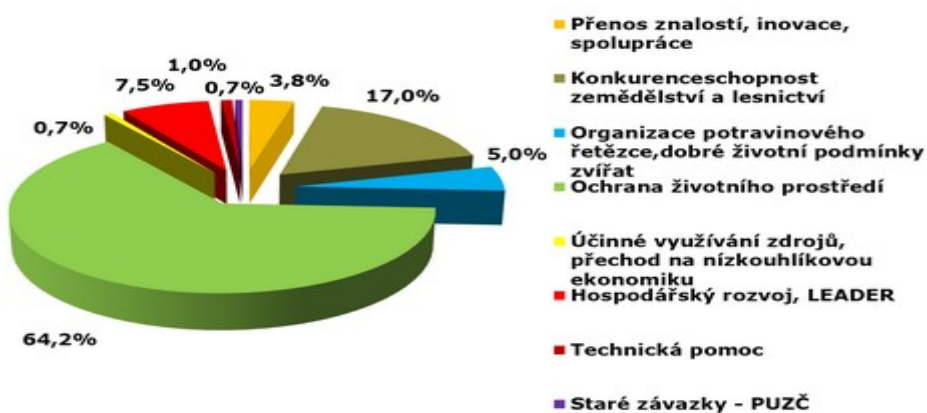
Priorita 3 – podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství

Priorita 4 – obnova, zachování a zlepšení ekosystémů, které souvisejí se zemědělstvím a lesnictvím

Priorita 5 – podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

Priorita 6 – podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech [15] [23]

Obrázek 2: Alokace finančních prostředků v %, které pravděpodobně poputují do jednotlivých oblastí

Zdroj: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>

Program LEADER

Rozvoj venkova se stává stále důležitější součástí politik Společenství. Více než polovina obyvatel Společenství žije ve venkovských oblastech, což představuje přes 90 % území EU. Metoda, nebo také program či přístup LEADER je v rámci politiky rozvoje venkova inovačním přístupem, který je aplikován v rámci komunitně místního rozvoje. [15]

Zkratka LEADER pochází z francouzského „Liaison Entrée Actions de Développement de l'Économie Rurale“, v překladu to tedy znamená „Propojování aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“. LEADER je metoda, která se snaží o probuzení rozvoje venkova a jeho zavádění do venkovských společenství než pevně stanový soubor opatření, jenž mají být prováděna. Filosofie přístupu vychází z přesvědčení, že jedině místní společenství znají silné a slabé stránky dané oblasti a dokáží řešit konkrétní problémy. Pomocí této metody se už zásadně změnil každodenní život lidem, kteří žijí na venkově. [20] [22]

EU tuto iniciativu založilo roku 1991 s cílem dopomáhat k rozvoji venkovských oblastí a nabídnout co nejlepší způsob, jak angažovat místní účastníky na budoucím rozvoji jejich oblasti. Evropská komise postupně vytvořila metodu, díky které se venkovské komunity mohly aktivně podílet na formování vlastní budoucnosti. Od roku 1991 byly postupně realizovány iniciativy LEADER I, LEADER II a LEADER+, LEADER 2007-2013 a nově LEADER 2014 - 2020 po celé EU. [20] [22]

V České republice doškol k masivnímu rozšíření metody v letech 2003 - 2006 díky silnému vlivu Programu obnovy venkova, který byl realizován v ČR v letech 1991 - 2006. Od svého zahájení LEADER poskytl venkovským společenstvím v EU nástroje, které jim umožňují se aktivně podílet na utváření jejich vlastní budoucnosti. Vede venkovské oblasti k hledání nových cest směřujících ke konkurenceschopnosti a zároveň k jejímu zachování. Přístup LEADER vyvolá vlnu zájmů i za hranice Společenství. [15] [22]

Hlavní koncepce přístupu LEADER spočívá v tom, že se vzhledem k rozmanitosti venkovských oblastí účinnost strategií rozvoje zvyšuje. Zároveň musí být splněno to, že příslušná rozhodnutí na místní úrovni jsou prováděna místními subjekty a jsou používány jasné a transparentní postupy. Přístup totiž spočívá v tom, že LEADER

na rozdíl od jiných opatření politiky venkova ukazuje na to, „jak“ se má postupovat. [20]
[22]

Metoda LEADER se řídí sedmi hlavními principy, které jsou ukotveny v Nařízení Evropské komise č. 1698/2005 ze dne 20. 9. 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), článek 61, Vymezení přístupu Leader:

1) strategie místního rozvoje podle jednotlivých oblastí, určené pro řádně vymezená subregionální venkovská území

Pro celistvý rozvoj území je základem zmapování silných a slabých stránek a ohrožení a příležitostí. Podle této SWAT analýzy se zpracovává strategie místního rozvoje, která je zároveň i souhrnným rozvojovým plánem.

2) partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem na místní úrovni (tzv. místní akční skupiny – MAS)

Partnerství mezi těmito sektory je realizováno pomocí místních akčních skupin. V akčních skupinách vzájemně spolupracují zástupci veřejného a soukromého sektoru, kteří působí na území MAS. Pomocí MAS by se tyto sektory měly spojit a vytvořit vyváženou a reprezentující zájmovou skupinu v dané oblasti.

3) přístup zdola spojený s tím, že rozhodovací pravomoc týkající se vypracování a provádění strategií místního rozvoje náleží MAS

Díky přístupu zdola a zapojení místních účastníků jsou posilovány lidské zdroje a sounáležitost lidí s místem, kde žijí. Účast by měla trvat po celou dobu procesu, tedy po celou dobu trvání strategie a jejího následného hodnocení.

4) víceodvětvové navrhování a provádění strategie založené na součinnosti mezi subjekty a projekty z různých odvětví místního hospodářství

To znamená, že plánované a následně realizované projekty by měly být navzájem propojené a koordinované jako sourodý celek. Přístup propojení různých typů aktivit přináší řadu synergických efektů.

5) uplatňování inovačních přístupů

Při realizování strategií místního rozvoje MAS uplatňují a podporují inovativní řešení problémů pomocí zavedení nových produktů, procesů nebo postupů. Což může být např. založení nové organizace nebo netradiční řešení. Na venkově může tato podpora znamenat i přijetí inovací vzniklých v jiné oblasti či modernizaci tradičních forem know-how.

6) provádění projektů spolupráce

Spolupráce zahrnují účast MAS na společném projektu s jinou MAS, která uplatňuje principy metody LEADER nebo se skupinou, která uplatňuje podobný přístup v jiném regionu v ČR nebo mimo ní. Projekty spolupráce musí zahrnovat i konkrétní společný projekt s konkrétním výstupem.

7) vytváření sítí místních partnerství

MAS z různých oblastí společně spolupracují a vyměňují si zkušenosti, nejčastěji prostřednictvím NS MAS (Národní síť Místních akčních skupin České republiky³), v Evropě prostřednictvím Evropské asociace LEADER pro rozvoj a venkov (European LEADER Association for Rural Development – ELARD). Vytváření těchto sítí zahrnuje výměnu výsledků, poznatků a zkušeností mezi MAS, venkovskými oblastmi, zástupci státní správy a dalšími organizacemi, které se podílejí na rozvoji venkova v rámci Společenství.

³ Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s. sdružuje organizačně samostatně právnické osoby – MAS, pracující formou komunitně vedeného místního rozvoje – metodou LEADER ve prospěch venkova na území ČR. NS MAS je neziskovou organizací, která vznikla oficiálně v roce 2007, zatímco jako neformální sdružení pracovala již od roku 2005

4. Vlastní práce

Z předchozího textu vyplývá, že snahou politiky soudržnosti je podpořit ekonomický rozvoj a zlepšit život ve venkovských oblastech. Jednou z možností, jak naplnit tuto představu, je založení spolku - místní akční skupiny. Následující text je zaměřen na konkrétní místní akční skupinu, a na konkrétní oblast, ve které tato akční skupina působí.

4.1. Střední Čechy (Středočeský kraj)

Území regionu soudržnosti Střední Čechy je shodné se Středočeským krajem, který leží uprostřed Čech a obklopuje hlavní město Prahu. Díky své velikosti, počtem obcí i obyvatel patří mezi největší kraje u nás. Rozloha Středočeského kraje zabírá téměř 14 % území ČR, což v roce 2015 bylo cca 11 015 km². Po zrušení vojenského újezdu Brdy k 1. 1. 2016 došlo ke změně hranic Středočeského a Plzeňského kraje. Rozloha Středočeského kraje se snížila o 87,9km². Nově by měla rozloha činit 1 092 825 ha. Mezi sousední kraje patří na severu Liberecký kraj, na severovýchodě Královéhradecký kraj, na východě Pardubický kraj, na jihovýchodě kraj Vysočina, na jihu Jihočeský kraj, na jihozápadě Plzeňský kraj a na severozápadě Ústecký kraj. Nesousedí pouze s Karlovarským krajem a s kraji na Moravě (Jihomoravský kraj, Olomoucký kraj, Zlínský kraj a Moravskoslezský kraj). Reliéf Střední Čech je poměrně málo členitý. Na severu a východě jsou převážně roviny, na jihu a jihozápadě naopak vrchoviny. Nejvyšším bodem je vrchol Tok (865 m n. m.), který se nachází v okrese Příbram v pohoří Brdy. Naopak nejnižším bodem je řečiště Labe (153 m n. m.) v okrese Mělník. [19]

Území Středních Čech se člení na 12 okresů: Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Nymburk, Praha - východ, Praha - západ, Příbram a Rakovník. Co se týče rozlohy, tak mezi největší okresy patří Příbram (15 % rozlohy kraje), mezi nejmenší okres se řadí Praha - západ (5 % rozlohy kraje). [19]

V roce 2015 bylo na území kraje cca 1 145 obcí. Největší počet obcí se nachází v okrese Příbram, kde je 121 obcí. Nejmenší počet obcí je v okrese Mělník, kde je 69 obcí. Charakteristikou kraje je, že počet obyvatel v obci je do dvou tisíc. Tento jev vykazuje

asi 1 037 obcí, což je 41% obyvatelstva kraje. Do největších měst v kraji se řadí Kladno, Mladá Boleslav, Příbram, Kolín a Kutná Hora. Středočeský kraj jako jediný kraj nemá své krajské město, krajský úřad sídlí v hlavním městě Praze. [19]

K 31. 12. 2015 měl Středočeský kraj přibližně 1 320 000 obyvatel. Nejvíce lidí bylo spočítáno v okrese Praha - východ (167,9 tisíc obyvatel), kde se nacházejí tato města: Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Říčany, Kostelec nad Černými lesy, Čelákovice, Úvaly, atd. Na druhém místě s 162,3 tisíci obyvateli skončil okres Kladno. Další okresy kde je počet lidí nad 100 tisíc obyvatel jsou Praha-západ, Mladá Boleslav, Mělník a Příbram. Na druhé straně okres s nejmenším počtem obyvatel byla Rakovník s 55,3 tisíci. [19]

Co se týče demografického vývoje kraje, tak se začal rapidně měnit v polovině devadesátých let minulého století, kdy začal boom ve výstavbě tzv. satelitních městeček v okolí Prahy. Počet obyvatel pravidelně přibývá, hlavním podílem je právě stěhování obyvatelstva. Nejčastěji se jedná o mladé lidi, kteří zde následně zakládají rodiny. I díky tomu došlo k postupnému snížení přirozeného úbytku. Zajímavostí je, že v roce 2014 se Středočeský kraj stal s průměrným věkem 40,7 let na obyvatele nejmladším krajem v České republice. [19]

Středočeský kraj má ideální polohu, která ovlivňuje jeho ekonomickou charakteristiku. Bezesporu největší výhodou je jeho úzká vazba na Prahu a husté dopravní sítě po celém kraji. Pro hlavní město je kraj důležitým zdrojem pracovních sil a také zásobovatelem potravin, neboť rozvinutá zemědělská a průmyslová výroba je zásadní charakteristikou kraje. Vynikající přírodní podmínky v severovýchodní části kraje využívá zemědělská výroba, která se zabývá hlavně rostlinnou výrobou, pěstováním ječmene, pšenice, cukrovky nebo i ovoce, zeleniny a květin. V průmyslových odvětvích vyniká Středočeský kraj hlavně ve strojírenství, chemii a potravinářství. Nesmí se vynechat nejznámější podnik s celostátním významem, který je ŠKODA AUTO a.s. Mladá Boleslav nebo TPCA Czech, s.r.o. Kolín. [19]

Problém, který řeší všechny kraje, je nezaměstnanost. Od počátku 90. let ubývá ve Středočeském kraji zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) a v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví), viz tabulka č. 2. [19]

Tabulka 2: Vývoj počtu zaměstnaných v ČR - v tis. osob

	Rok							
	1995	1998	2001	2004	2007	2010	2012	2015
Primární sektor	40,5	31,4	28,1	24,8	22,1	18,1	16,2	17,6
Sekundární sektor	218,2	215,2	206,3	201,7	229,1	221,5	223	220,5

Zdroj: Vlastní zpracování

Oproti republikovému průměru je nezaměstnanost dlouhodobě nižší, přesto existují značné rozdíly mezi jednotlivými okresy. K 31. 12. 2014 činila celková nezaměstnanost kraje 6,36 %. Nejvyšší nezaměstnanost ke stejnému dnu byla zaznamenána v okrese Příbram 9,04 % a nejnižší v okrese Praha – východ 3,33 %. [19]

Středočeský kraj je velmi bohatý na množství významných historicky cenných památek a na několik krajinných oblastí. Počtem památek vyniká Kutná Hora (chrám sv. Barbory, Kostnice, Vlašský dvůr a další), která byla zapsána do Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Mezi nejznámější hrady patří: Karlštejn a Točnick na Berounsku, na Rakovnicku Křivoklát, Český Šternberk na Benešovsku či Kokořín na Mělnicku. Nejzajímavější zámky jsou: Konopiště na Benešovsku, Žleby a Kačina na Kutnohorsku, Lány na Rakovnicku. [19]

Z přírodních oblastí je nejvýznamnější CHKO Křivoklátsko, CHKO Český kras, Český ráj a Blaník Kokořínsko – Máchův kraj. K 1. 1. 2016 přibyla nová chráněná krajinná oblast to oblast Brdy, která vznikla na území zrušeného vojenského újezdu. [19]

4.2. Místní akční skupiny

Místní akční skupiny (dále jen MAS) jsou partnerství, které zakládají veřejné subjekty (obce, dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace, státní instituce...) a zástupci soukromé sféry. Soukromou sféru můžeme dále dělit na podnikatelský sektor (OSVČ, zemědělství podnikatelé, obchodní společnosti) a neziskový sektor (podnikatelská sdružení, obecně prospěšné společnosti, farnosti, aktivní jednotlivci...). Tyto tři sektory by měly být v ideálním případě v MAS rovnoměrně zastoupené. V současné době ale převažují neziskové a soukromé sektory nad veřejnými subjekty na rozhodovací úrovni. [15]

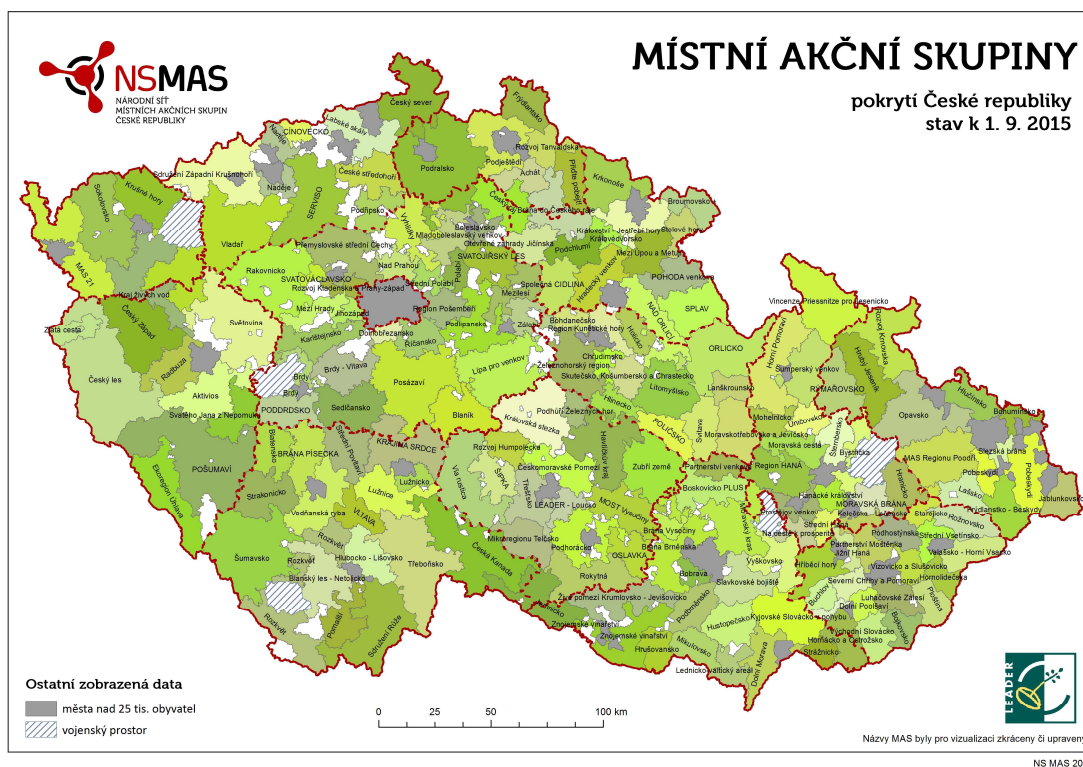
Otevřenost novým členům je jedním ze základních principů fungování MAS. Noví členové v tomto partnerství se mohou podílet na spolurozhodování o budoucnosti daného regionu a kontrolovat činnost akční skupiny. Snahou je, aby její členská základna byla různorodá a rozložení mezi sektory bylo třetinové. Další možností spolupráce je zapojování místních aktérů do pracovních skupin, které připravují podklady pro další činnost MAS, anebo se sami realizují různé aktivity. Jedná se o tzv. "bottom-up" přístup, kdy iniciativa regionu vychází od místních obyvatel. [15] [20]

Základním cílem MAS je zlepšování kvality života a životního prostředí na venkově a také získávání a alokace dotačních prostředků pro fyzické i právnické osoby v regionu, v němž MAS působí. MAS zveřejňují výzvy pro žadatele o granty, zajišťují konzultace, administrativu, hodnocení a výběr projektů k financování. Snahou MAS je rozvinout aktivitu občanů na celém svém území a podporovat dobrovolnou činnost. [20]

Územní působnost

MAS vznikají ve venkovských oblastech, tedy na území obcí s méně než 25 000 obyvateli. Maximální velikost MAS nepřekročí hranici 100 000 obyvatel a není menší než 10 000 obyvatel. Území působnosti MAS je celistvé, bez izolovaných územních celků (s výjimkou již schválených změn území). Důležité je, že jedna obec smí být v územní působnosti jen jedné MAS. [15] [20]

Obrázek 3: Pokrytí MAS v ČR

Zdroj: <http://nsmascr.cz/o-nas/mistni-akcni-skupiny/uzemni-pusobnost-mas/>

Základní orgány MAS

Každá MAS má svojí organizační strukturu, ve které jsou specifikovány hlavní úkoly všech orgánů. Jednotlivé orgány musí plnit 5 základních funkcí – řídicí, kontrolní, výběrové, monitorovací a výkonné. Nejvyšším orgánem je vždy shromáždění členů. Tento orgán se nejčastěji nazývá Valná hromada, ale můžeme mít samozřejmě jiný název jako Valné shromáždění členů, Členská schůze, Plénium apod. Řídicím orgánem bývá nejčastěji Výbor, ale i ten může mít několik variant (Programový výbor, Rada sdružení). Hlavní náplní řídicího orgánu je schvalovat integrovanou strategii území, rozhodovat o způsobu výběru projektů apod. Na jeho činnost dohlíží kontrolní orgán též zvaný Kontrolní komise, Revizní komise či Dozorčí rada, který se zaměřuje na kontrolu hospodaření a na dodržování různých zásad. Dalším důležitými orgány jsou Výběrová komise, která hodnotí předložené projekty podle předem stanovených kritérií a sestavuje jejich pořadí dle kvality a potřeby, a Monitorovací komise, která sleduje naplňování strategie a průběh realizace jednotlivých projektů. Výkonnou funkci má sekretariát, který řídí manažer MAS s případnými dalšími spolupracovníky.[15] [20]

Právní forma

Z pohledu legislativy mají MAS nejčastěji formu občanského sdružení nebo formu přidruženého orgánu obecně prospěšné společnosti, která je koordinačním nebo řídicím subjektem. Další formu, kterou může akční skupina mít je i zájmové sdružení právnických osob. Výhody a nevýhody mají všechny formy. Volba, která z forem je nejvýhodnější, záleží na každé konkrétní MAS. [20]

Podle Nařízení Evropské komise č. 1698/2005 ze dne 20. 9. 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), článku 62 se píše následující:

1. Místní akční skupiny uplatňují při místním rozvoji partnerský přístup a musí splňovat tyto podmínky:

a) navrhnou ucelenou strategii místního rozvoje, jejíž základ tvoří alespoň prvky stanovené v čl. 61 písm. a) až d) a g), a odpovídají za její provádění;

b) tvoří je buď skupina, na kterou se již vztahují iniciativy Leader II (19) nebo Leader+ (20), nebo skupina podle přístupu Leader, nebo musí být novou skupinou zastupující partnery z jednotlivých společensko-ekonomických odvětví působících místně na dotyčném území. Podíl hospodářských a sociálních partnerů a jiných zástupců občanské společnosti, například zemědělců, žen a mladých lidí z venkova a jejich sdružení, musí v místním partnerství na úrovni rozhodování činit alespoň 50 %;

c) prokáží schopnost definovat a provádět strategii rozvoje pro danou oblast.

2. Řídící orgán zajistí, že místní akční skupiny si buď zvolí správního a finančního vedoucího, schopného spravovat veřejné prostředky a zajišťovat uspokojivou činnost partnerství, nebo se spojí v rámci zákonně vytvořené společné struktury, jejíž uspořádání zaručuje uspokojivou činnost partnerství a schopnost spravovat veřejné prostředky.

3. Oblast, na niž se daná strategie vztahuje, musí být ucelená a nabízet dostatečné kritické množství lidských, finančních a hospodářských zdrojů na podporu udržitelné strategie rozvoje.

4. Místní akční skupiny vybírají projekty, které musí být v rámci této strategie financovány. Mohou také vybírat projekty spolupráce.

Současný stav MAS

K 1. 9. 2015 bylo v České republice evidováno 180 místních akčních skupin. Nejvíce akčních skupin se nachází ve Středočeském kraji, kde působí 27 skupin. Na druhém místě se nacházejí kraje Jihomoravský, Olomoucký a Zlínský. V každém z těchto krajů působí 18 akčních skupin. Naopak nejméně jich má kraj Karlovarský, Ústecký a Liberecký. Přehled o počtu místních akčních skupin nalezneme v tabulce č. 3.

Tabulka 3: Počet MAS v ČR v r. 2015

Kraj	Počet MAS
Jihomoravský	18
Jihočeský	15
Karlovarský	5
Královéhradecký	15
Liberecký	6
Moravskoslezský	12
Olomoucký	18
Pardubický	13
Plzeňský	9
Středočeský	27
Vysočina	16
Zlínský	18
Ústecký	8
CELKEM	180

Zdroj: NS MAS (vlastní zpracování)

4.3. Místní akční skupina Podlipansko, o. p .s

MAS Podlipansko je nezisková organizace, která operuje ve Středočeském kraji se sídlem v Pečkách. MAS byla založena v roce 2006 zápisem do rejstříku obecně prospěšných společností, vedeného Městským soudem v Praze, do oddílu O, vložky 408, a to usnesením soudu ze dne 19. prosince 2005 čj. F 144610/2005. [24]

„Jsme sdružení těch, kteří chtějí zlepšovat podmínky pro život v místě, kde se cítíme doma. Pracujeme na venkově a pro venkov. Snažíme se pomáhat hledat společná řešení problémů a podporovat veškeré snahy k tomuto vedoucí. Jsme tu pro neziskové organizace, podnikatele, obce, občany, úřady, turisty, novináře.“ z výroční zprávy z roku 2015.

Obrázek 4 Logo MAS Podlipansko o.p.s.

Zdroj: <http://mas.podlipansko.cz/o-nas/mistni-akcni-skupina-mas>

K 31. 12. 2015 mělo Podlipansko 55 obcí z toho 37 obcí spadají pod ORP Kolín, 8 pod Nymburk, 5 pod Říčany, 3 pod Poděbrady a 2 pod Český Brod. Celkový počet obyvatel byl přibližně 56 900 a celková výměra území činila 485, 29 km². Hustota obyvatel v daném regionu byla 117/km². [19] [24]

Tabulka 4: Seznam obcí MAS Podlipansko, o.p.s.

MAS PODLIPANSKO - seznam obcí					
	obec		obec		obec
1	Dobřichov	20	Malotice	39	Kostelec n.Č.lesy
2	Hořátev	21	Polní Voděrady	40	Červené Pečky
3	Chotutice	22	Svojsice	41	Hořany
4	Kostelní Lhota	23	Toušice	42	Jevany
5	Milčice	24	Třebovle	43	Krupá
6	Nová Ves I	25	Vitice	44	Nebovidy
7	Pečky	26	Zalešany	45	Nučice
8	Plaňany	27	Zásmuky	46	Polepy
9	Písková Lhota	28	Žabonosy	47	Oleška
10	Radím	29	Kouřim	48	Sadská
11	Ratenice	30	Bečváry	49	Hradištko Kersko
12	Tatce, Velim	31	Drahobudice	50	Konojedy
13	Vrbčany	32	Kbel	51	Třebestovice
14	Vrbová Lhota	34	Kořenice	52	Libenice
15	Barchovice	34	Křechoř	53	Pňov - Předhrádí
16	Dolní Chvatliny	35	Lošany	54	Nymburk
17	Horní Kruty	36	Pašinka	55	Oseček
18	Klášteřínské Skalice	37	Radovesnice I		
19	Krychnov, Libodřice	38	Ratboř		

Zdroj: <http://mas.podlipansko.cz/> (vlastní zpracování)

Region MAS Podlipansko se nachází ve Středočeském kraji na území okresů Kolín a Nymburk. Pro severní část regionu jsou charakteristické široké lány polí a luk. Především se jedná o oblast Pečecko, které je zaměřeno na průmyslovo-zemědělskou činnost. Naopak pro jižní část regionu jsou typické historické památky (např. Kouřimsko) a rozsáhlé lesy, které slouží jako vyhledávaná rekreační oblast pro obyvatele Prahy. [24]

Město Nymburk, které má cca 14 800 obyvatel, je největším sídlem MAS Podlipansko. Největším sídlem a přirozeným centrem Pečeckého regionu jsou Pečky, které mají cca 4 500 obyvatel. V mikroregionu Kouřimsko jsou pouze tři obce s více jak 1 000 obyvateli. Jedná se o Kouřim, Vitice a Zásmyky. Z partnerů má město Sadská cca 3 300 obyvatel, Červené Pečky cca 1 800 obyvatel a Kostelec nad Černými Lesy cca 3 600 obyvatel. [19] [24]

4.3.1. Činnosti MAS Podlipansko

Hlavním účelem vzniku MAS Podlipansko a dalších akčních skupin bylo naplnit cíle, jenž byly stanoveny v aktivitách programu LEADER ČR (realizace investičních projektů, zvýšit kvalitu života na venkově, vyměňovat si zkušenosti s ostatními venkovskými oblastmi EU atd.). Z těchto aktivit strategický tým MAS Podlipansko, o.p.s. vypracoval Integrovanou rozvojovou strategii jako základní strategický dokument pro rozvoj území Podlipanska v letech 2005 - 2015 na téma Kvalita života. V návaznosti na tuto strategii MAS Podlipansko začalo realizovat Strategický plán LEADER "Cesty k lidem" (2007-2013). Tento strategický plán se stal hlavním prvkem, který pomohl rozvíjet mezisektorovou spolupráci v regionu. MAS Podlipansko dále zprostředkovává granty a dotace pro fyzické a právnické osoby z daného regionu. Dále zveřejňuje výzvy pro místní žadatele o granty, zajišťuje konzultace, administrativu, hodnocení a výběr k financování, realizuje informační, vzdělávací, poradenské činnosti a přímé akce. [20] [24]

K 6. 12. 2005 byla založena Zakládací smlouvou obecně prospěšná společnost MAS Podlipansko, o.p.s. za účelem poskytování obecně prospěšných služeb. Tyto služby mají za cíl rozvoj regionu, především:

- a) Podpora péče o krajinu, sídla, kulturního a přírodního dědictví
- b) Komunikace s orgány státní správy, samosprávy i s orgány Evropské unie ve prospěch regionu

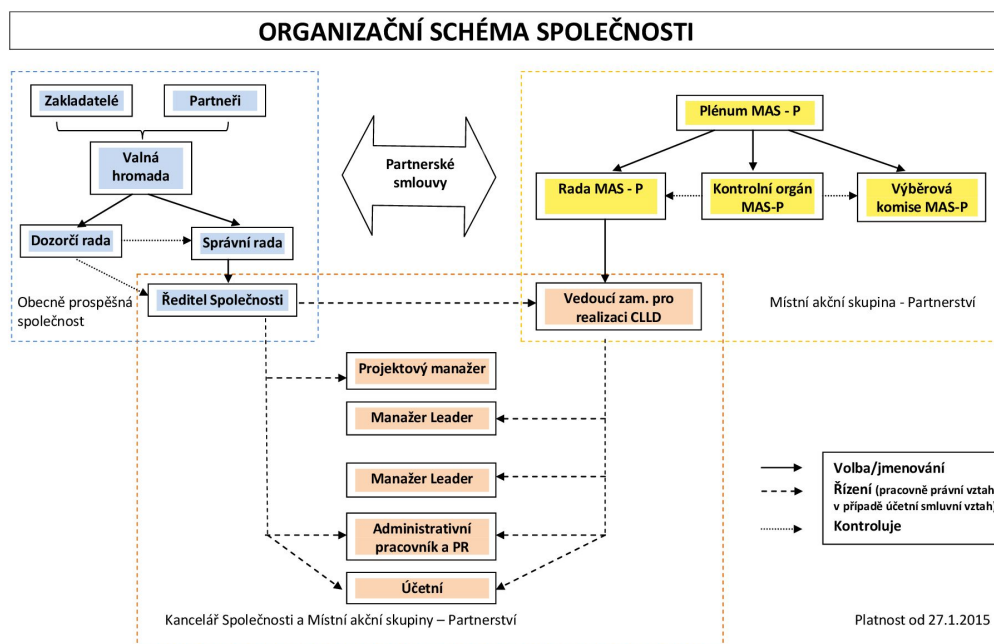
- c) Podpora podnikání zejména malé a střední podniky a mikropodniky v regionu s cílem vytváření nových pracovních příležitostí
- d) Podněcování rozvoje neziskového sektoru a využití jeho potenciálu pro podporu zaměstnanosti
- e) Koordinace projektů a produktů zaměřených na rozvoj regionu v souladu s přijatou integrovanou rozvojovou strategií území MAS
- f) Zajišťování služeb při administraci projektů k rozvoji regionu zejména shromažďování a posuzování projektů v iniciativách a programech LEADER
- g) Dlouhodobá, koncepční a udržitelná podpora multifunkčního zemědělství, rovnoměrně ve všech jeho rolích
- h) Rozvoj lidských zdrojů regionu a podpora zapojování lidí do rozvojových procesů
- i) Vytváření informačního zázemí k rozvoji regionu, informování o regionu a vytváření příznivého obrazu regionu navenek
- j) Vyhledávání a kultivování spolupráce s domácími i zahraničními subjekty ve prospěch rozvoje regionu
- k) Hledání komplexních řešení pro region v oblasti služeb - zdravotnických, sociálních, komunálních a vzdělávacích - stejně jako ve všem, co ovlivňuje kvalitu života
- l) Další vzdělávání

Dne 27. 10. 2015 obdržela MAS Podlipansko osvědčení o splnění standardů MAS. Dokument, který byl vstupenkou k možnosti podat žádost o realizaci strategie pro nové programové období. Osvědčení bylo výsledkem roční pilné práce v území s právníky i úředníky tak, aby byly všechny vnitřní procesy nastaveny dle představ MZE. [24]

4.3.2. Organizační struktura

Organizační složení MAS musí odpovídat kritériím přijatelnosti. A to tak, že podíl hospodářských a sociálních partnerů a jiných zástupců občanské společnosti, například zemědělců, žen a mladých lidí z venkova a jejich sdružení, musí v místním partnerství na úrovni rozhodování činit alespoň 50 %, tzn. poměr zástupců ze soukromého sektoru musí být nejméně 50 % a z veřejného sektoru nejvíce 50 %. [24]

Obrázek 5: Organizační struktura MAS Podlipansko

Zdroj: <http://mas.podlipansko.cz/organizani-struktura/prehled-organizacni-struktury>

MAS Podlipansko má 23 zakladatelů, z toho 16 právnických osob a 7 fyzických osob. Státní subjektivitou je MAS obecně prospěšnou společností. [24]

Nejvyšším orgánem je **valná hromada**, jejíž členové jsou zakladatelé a partneři na základě uzavřené rámcové partnerské smlouvy. Valná hromada se schází nejméně 1x ročně a svolává ji předseda nebo místopředseda Správní rady. Schůze valné hromady je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. [24]

Statutárním orgánem je **správní rada**, která má 12 členů a je jmenována a cyklicky doplňována ve smyslu zákona zakladateli na základě jejich jmenování. Období funkce členů ve správni radě činí tři roky. Správní rada se svolává minimálně dvakrát ročně.

Dozorčí rada je kontrolním orgánem MAS Podlipansko a má nejméně 3 členy (od 24. 9. 2015 je 6 členů). Funkční období taktéž činí tři roky. Dozorčí rada je jmenována valnou hromadou. [24]

4.4. Analýza činností MAS Podlipansko

MAS Podlipansko začalo v roce 2007 s přípravami na Strategický plán Leader (SPL) "Cesty k lidem" v rámci Programu rozvoje venkova na období 2007 - 2013. Tento SPL začal být realizován akční skupinou o dva roky později, v roce 2009. V rámci realizace strategie SPL MAS Podlipansko vybírá projekty k financování a pomáhá s realizací a vyúčtováním jednotlivých menších místních projektů. Na základě strategické vize si MAS Podlipansko na toto programové období stanovila následující cíle SPL:

- *Zlepšení kvality života na Podlipansku*
- *Zvýšení investic do atraktivity Podlipanska*
- *Zvýšení různorodosti ekonomiky na Podlipansku*

K těmto cílům přidala MAS Podlipansko tyto priority:

1. *Cesty k Podlipansku krásnějšímu* - např. zlepšení technického stavu objektů důležitých pro zachování kulturního dědictví venkova, snížení procenta nevyužívaných prostor, zlepšení stavu místních komunikací
2. *Cesty k Podlipansku aktivnímu* - např. zvýšení nabídky prostor a sportovišť pro volnočasové aktivity, zkvalitnění a zvýšení nabídky prostor mateřských a základních škol.
3. *Cesty k Podlipansku podnikavějšímu* - např. podpoření výroby a propagace regionálních potravin a řemeslných produktů a rozvoj trhu s těmito produkty, zvýše počtu podnikatelských subjektů v území MAS, zvýšení počtu pracovních příležitostí v území MAS.
4. *Cesty k Podlipansku spolupracujícímu* - např. zvýšení úrovně a míry zapojení subjektů do návrhů a řešení rozvojových projektů a do zajišťování udržitelnosti, zlepšení propojování sektorů uvnitř MAS.

Pro monitorování průběhu a výsledku realizace projektů, oblastí podpory a programů ke stanoveným plánům slouží monitorovací ukazatele tzv. *monitorovací indikátory*. Každý žadatel o finanční podporu musí v rámci žádosti o podporu doložit monitorovací ukazatele projektu a uvést jejich kvantifikaci. Monitorovací ukazatele projektu mají význam při hodnocení realizace projektu. Důležité je zmínit, že dotaci na realizaci jednotlivých

projektů obdrží na svůj účet po ukončení realizace přímo žadatel, nikoliv MAS. Přímá dotace MAS se poskytuje na provoz, administrativu a poradenství spojené s realizací SPL.

Na následujících stránkách zhodnotím činnost MAS Podlipansko právě prostřednictvím monitorovacích indikátorů výstupu dle fichí na základě porovnání plánovaných a skutečně dosažených hodnot za období 2010 - 2014. Zhodnocení proběhne pouze na indikátorech, u kterých každý rok MAS Podlipansko realizovala projekty. Z každé fiche budou vybrány 2 až 3 monitorovací indikátory. Časová řada hodnocení je od roku 2010 do 2014, a do hodnocení se počítají pouze fiche 1 až 6. Výjimku tvoří fiche 4 - Celoživotní vzdělání, která byla v roce 2011 ukončena, a proto není v hodnocení. V průběhu let se přidali další fiche - konkrétně fiche 7 a fiche 8. Ty součástí hodnocení již nejsou.

Použitá data jsou získaná z Výročních zpráv pro 2010, 2011, 2012, 2013 a 2014, které zveřejňuje MAS Podlipansko, o. p. s na svých webových stránkách. Hodnoty uvedené v tabulkách jsou vždy uvedeny k 31. 12. příslušného roku.

Fiche 1 – Venkov a kulturní dědictví

Jedná se o projekty, které jsou zaměřené na opravu kulturního dědictví ve venkovské krajině. Např.: restaurování movitých památek (hudební nástroje, knihy...), obnova drobných staveb v krajině (kapličky, zvoničky...), oprava a rekonstrukce památkových objektů, atd.

a) Počet rekonstruovaných objektů

Tabulka 5: Fiche 1 - Rekonstruované objekty

Počet rekonstruovaných objektů v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	4	8	8	8	8	36
Dosažená hodnota	5	5	12	15	16	54

Zdroj: Vlastní zpracování

Jak lze vidět v tabulce a v grafu, kromě roku 2011, kdy plánovaná hodnota neodpovídala skutečně realizované hodnotě, MAS Podlipansko tento monitorovací indikátor naplnila. V roce 2014 dokonce zdvojnásobila svůj plán plnění. Celkový počet plánovaného počtu rekonstruovaných objektů byl 36. Ve skutečnosti jich MAS Podlipansko realizovalo ještě

o 18 více, tedy konečný počet rekonstruovaných objektů činil 56. V procentuálním vyjádření MAS Podlipansko splnila svůj plán na 150 %, tedy všechny projekty byly realizovány.

Graf 1: Fiche 1 - Rekonstruované objekty

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Obnovená plocha prostranství v okolí památek

Tabulka 6: Fiche 1 - Obnovená plocha prostranství (památky)

Obnovená plocha prostranství v okolí památek v m ²						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	200	300	300	300	300	1400
Dosažená hodnota	73	0	45	224	1266	1607

Zdroj: Vlastní zpracování

V konečném součtu tento monitorovací indikátor byl splněn. Celková plánovaná hodnota byla 1400 m² a dosažená hodnota ve skutečnosti byla 1607 m². Pokud se ale podíváme na každý rok zvlášť, zjistíme že MAS Podlipansko od roku 2010 do roku 2013 realizovala projekty v menším množství než plánovala. V roce 2010 byl plán splněn na 36,5 %. O rok později, v roce 2011, nebyl realizován žádný projekt. V roce 2012 do plánované hodnoty chybělo 82 % a v roce 2013 už jen 25,4 %. Pouze díky roku 2014 kdy dosažená hodnota značně převyšuje plánovanou hodnotu (plán splněna na 422 %), můžeme tento ukazatel nazvat jako úspěšný (viz graf č. 2).

Graf 2: Fiche 1 - Obnovená plocha prostranství

Zdroj: Vlastní zpracování

Fiche 2 – Zlepšení dopravní infrastruktury

Cílem tohoto fiche je zlepšit dopravní infrastruktury a zvýšit bezpečnost v obcích. Tyto cíle by měly být základem pro vytváření a zkvalitňování trvale udržitelných podmínek pro rozvoj lidských zdrojů na venkově. Jedná se o např.: obnova místních komunikací a zpomalovacích pruhů, dopravního značení, zábradlí, svodidel, parkové úpravy, oprava chodníků, atd.

a) Plocha dotčených veřejných prostranství

Tabulka 7: Fiche 2 - Veřejné prostranství

Plocha dotčených veřejných prostranství v m ²						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	400	3000	3000	3000	3000	12400
Dosažená hodnota	1912	0	26847,9	27964,9	29036,9	85761,7

Zdroj: Vlastní zpracování

Tento monitorovací indikátor značně převýšil plánované hodnoty. Celková plocha, která měla být zkvalitněna, činila 12 400 m². MAS Podlipansko dosáhlo nakonec hodnoty 85 761, 7 m². Jediný výpadek nastal v roce 2011, kde se nezrealizoval jediný projekt. Ostatní roky byly velice úspěšné. V roce 2010 byl plán splněn na 478 %, v roce 2012 na 894,93 % a v roce 2014 na 967,89 %. Průběh této úspěšnosti je velmi dobře vidět na grafu č. 3. Tento ukazatel byl rozhodně splněn.

Graf 3: Fiche 2 - Dotčené veřejné prostranství

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Délka obnovených komunikací

Tabulka 8: Fiche 2 - Obnovené komunikace

Délka obnovených komunikací v m						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	1000	3000	3000	3000	3000	13000
Dosažena hodnota	915	1053	1100,1	1613,2	3297,88	7979,18

Zdroj: Vlastní zpracování

Naopak u délky obnovených komunikací MAS Podlipansko úspěšná nebyla. V roce 2010 ke splnění plánu chybělo sice jen 8,5 %, ale v roce 2011 to byl již 65 %, v roce 2012 ztráta činila 63 %. V roce 2013 se situace trochu zlepšila a k plánované hodnotě chybělo pouze 46 %. Jedinou světlou výjimkou byl rok 2014, kdy dosažená hodnota převýšila plánovanou hodnotu skoro o 10 %. Vývoj tohoto ukazatele je dobře vidět na grafu č. 4.

Graf 4: Fiche 2 - Obnovené komunikace

Zdroj: Vlastní zpracování

c) Počet projektů obsahující bezbariérové řešení

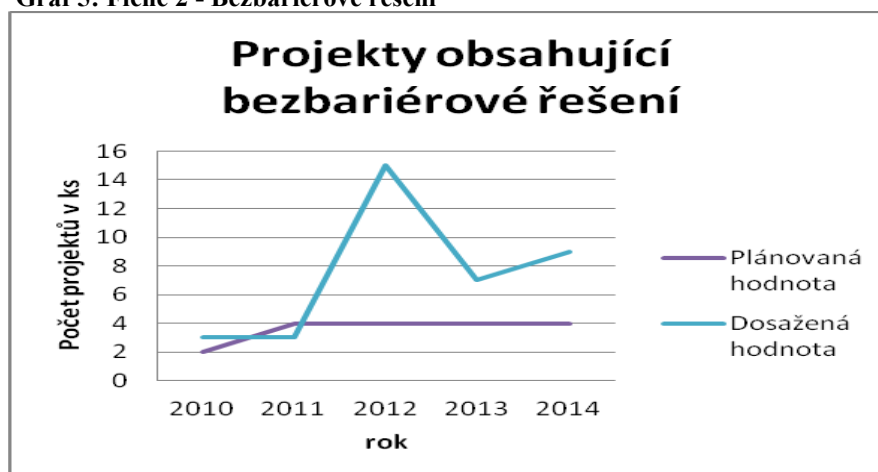
Tabulka 9: Fiche 2 - Projekty obsahující bezbariérové řešení

Počet projektů obsahující bezbariérové řešení v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	2	4	4	4	4	18
Dosažená hodnota	3	3	15	7	9	37

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci třetího zvoleného monitorovacího indikátoru - Počet projektů obsahující bezbariérové řešení - místní akční skupina dosahovala plánovaných hodnot. V roce 2010 došlo ke splnění plánu na 150 %. Rok 2011 byl jediná výjimka, kdy skutečná hodnota neodpovídala plánované. Chybělo ale pouze 25 % - neboli 1 projekt na splnění plánu. Rok 2012 naopak předčil veškerá očekávání a místo plánovaných 4 projektů MAS Podlipansko realizovalo projektů 15 (v procentuální vyjádření MAS Podlipansko splnila v tomto roce plán na 375 %). V roce 2013 a 2014 činilo splnění plánu 175 % a 225 %. Celkem bylo realizováno 37 projektů namísto původních 18.

Graf 5: Fiche 2 - Bezbariérové řešení

Zdroj: Vlastní zpracování

Fiche 3 – Podpora občanské vybavenosti a spolkové činnosti

Cílem je posílit sociální vztahy mezi obyvateli MAS Podlipansko na základě podpoře investic do zajištění občanské vybavenosti a služeb v oblasti spolkových činností. Jedná se např.: rekonstrukce budov a venkovních prostor, které jsou využívány místními spolky nebo neziskovými organizacemi, rekonstrukce obecních úřadů a škol, výstavba a rekonstrukce hřišť a dětských hřišť, atd.

Žádosti na projekty v rámci fiche 3 tvoří často největší zastoupení v celkovém počtu žádostí. Následné schválené žádosti a realizace těchto projektů vypovídají o tom, že MAS Podlipansko je v realizaci v této fichi velmi úspěšná.

a) Počet nových nebo rekonstruovaných nebo vybavených objektů

Tabulka 10: Fiche 3 - Nové, rekonstruované nebo vybavené objekty

Počet nových nebo rekonstruovaných nebo vybavených objektů (mimo hřiště) v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	5	25	25	25	25	105
Dosažená hodnota	16	22	25	29	43	135

Zdroj: Vlastní zpracování

U tohoto ukazatele je vidět, že si MAS Podlipansko v rámci svých cílů nedržela při zemi. První rok ukázal, že dosahovat plánovaných hodnot nebude složité. V roce 2010 bylo tedy splněno namísto plánovaných 5 objektů, rovnou postaveno (zrekonstruováno nebo

vybaveno) objektů 16. V následujícím roce (2011) mělo MAS Podlipansko v plánu realizovat 25 objektů. Ve skutečnosti došlo k realizaci 22 objektů. Přesto tento rok můžeme brát jako úspěšný. V roce 2012 plánovaná hodnota činila 25 objektů a skutečně zrealizováno bylo 25. Rok 2013 přinesl posun v plnění plánu. Plánovalo se opět postavit, zrekonstruovat či vybavit 25 objektů, skutečná hodnota však byla 29 objektů. Poslední rok se opět plánovalo zvelebit 25 objektů, ve skutečnosti MAS Podlipansko dokázalo vyhovět 43 objektům. V konečném součtu, kdy celkový plán byla 105 objektů, místní akční skupina dokázala zvelebit 135 objektů. V procentuálním hodnocení splnila plán na 128,6 %.

Graf 6: Fiche 3 - Nové, rekonstruované nebo vybavené objekty

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Plocha nových nebo rekonstruovaných hřišť

Tabulka 11: Fiche 3 - Nová nebo rekonstruované hřiště

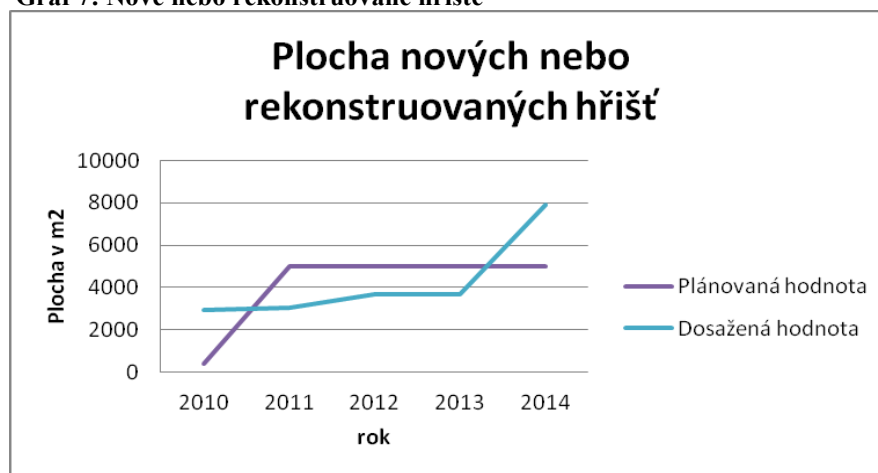
Plocha nových nebo rekonstruovaných hřišť v m ²						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	400	5000	5000	5000	5000	20400
Dosažená hodnota	2911	3044	3675	3675	7925	21230

Zdroj: Vlastní zpracování

Druhý zvolený indikátor v konečném hodnocení byl splněn. Plánovaná hodnota měla být 20 400 m² a skutečná činila 21 230 m², což v procentuálním vyjádření znamená, že MAS Podlipansko splnila tento ukazatel na 104 %. Pokud se podívám na jednotlivé roky, zjistíme, že pouze v roce 2010 a 2014 se splnily plánované hodnoty. V prvním roce byly značně převýšeny plánované hodnoty. Ve skutečnosti bylo zrealizováno 2911 m², což

oproti 400m² je rozdíl 2511m². V roce 2011 plánovala místní akční skupina zrealizovat 5000 m², ve skutečnosti bylo zrealizováno 3044 m². Plán byl naplněn na 61 %. Rok 2012 a 2013 měl, co se týče plnění obdobné výstupy. Plánované hodnoty splněny nebyly (viz graf č. 7). V roce 2014 se naopak výstup obrací a MAS Podlipansko plní svůj plán na 158,5 %.

Graf 7: Nové nebo rekonstruované hřiště

Zdroj: Vlastní zpracování

c) Počet projektů zaměřených na volnočasové aktivity

Tabulka 12: Fiche 3 - Projekty zaměřené na volnočasové aktivity

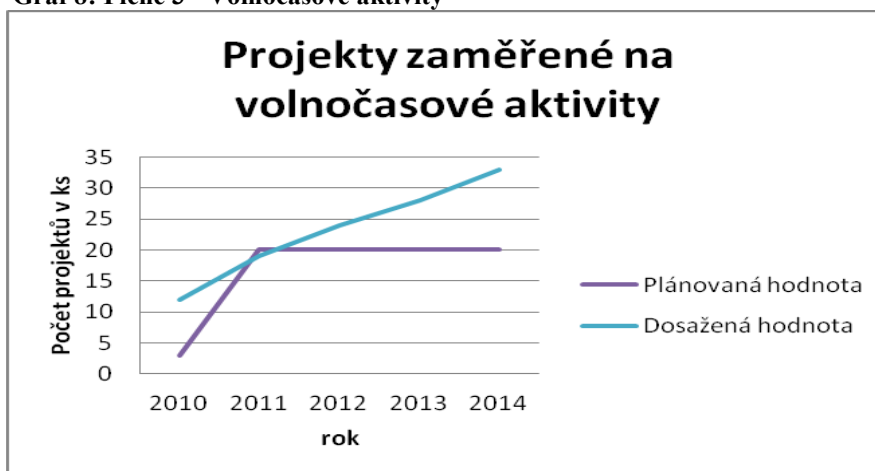
Počet projektů zaměřených na volnočasové aktivity v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	3	20	20	20	20	83
Dosažená hodnota	12	19	24	28	33	116

Zdroje: Vlastní zpracování

Poslední zvolený ukazatel z fiche 3 též uspěl v konečném hodnocení úspěšnosti realizace projektů. Plánovaná hodnota činila 83 ks projektů, avšak realizovaný počet byl 116. MAS Podlipansko splnila svůj plán na cca 140 %. Co se týče každého roku zvlášť, tak kromě roku 2011, Podlipansko uskutečnilo více, než bylo plánováno. V roce 2010 plánovaná hodnota byla pouhé tři ks projektů, ale došlo k realizaci 12 ks projektů (splnění plánu na 400 %). V roce 2011, kdy byla jediná výjimka, došlo k realizaci 19 ks projektů oproti plánovaným 20 ks. V letech 2012, 2013 a 2014 si MAS Podlipansko dalo za plánovanou hodnotu 20 ks projektů. V každém z vyjmenovaných roků akční skupina svůj plán splnila

a ještě ho převýšila. V roce 2012 dosažená hodnota byla 24 ks, v roce 2013 bylo 28 ks a v roce 2014 bylo 33 ks.

Graf 8: Fiche 3 - Volnočasové aktivity

Zdroj: Vlastní zpracování

Fiche 5 – Podpora místních mikropodniků

Tento fiche má za cíl podpořit vytváření nových pracovních míst prostřednictvím investic do nových a existujících podniků menší velikosti včetně nových živností v oblasti výroby a zpracování, přednostně z místních zdrojů. Dále podporuje vznik nových a rozvoj existujících živností v oblasti výroby a služeb. Např.: ostatní těžba a dobývání, zpracovatelský průmysl, stavebnictví, velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel, atd.

a) Počet rekonstruovaných nebo vybavených objektů

Tabulka 13: Fiche 5 - Rekonstruované nebo vybavené objekty

Počet rekonstruovaných nebo vybavených objektů v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	2	4	4	4	4	18
Dosažená hodnota	2	2	2	3	5	14

Zdroj: Vlastní zpracování

První zvolený monitorovací ukazatel z tohoto fiche splnění nebyl. Celkem plánovalo MAS Podlipansko, že zrekonstruuje či vybaví 18 objektů. Dosažená hodnota ovšem byla 14 ks. Celkově byl tento ukazatel splněn na cca 77 %. V roce 2010 plánovaná hodnota se rovnala dosažené, tedy cíl i realizace byl 2 ks. V následujících letech bylo v plánu v každém roce

zrekonstruovat či vybavit 4 ks objektů. V roce 2011 a 2012 dosažená hodnota činila jen 2 ks objektů, tedy plán splnila na 50 %. V roce 2013 dosažená hodnota byla 3 ks objektů, splněno na 75 %. Rok 2014 byl jediný rok, kdy akční skupina převýšila svůj plán. Dosažená hodnota byla 5 ks objektů.

Graf 9: Fiche 5 - Rekonstruované nebo vybavené objekty

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Počet nových pracovních míst

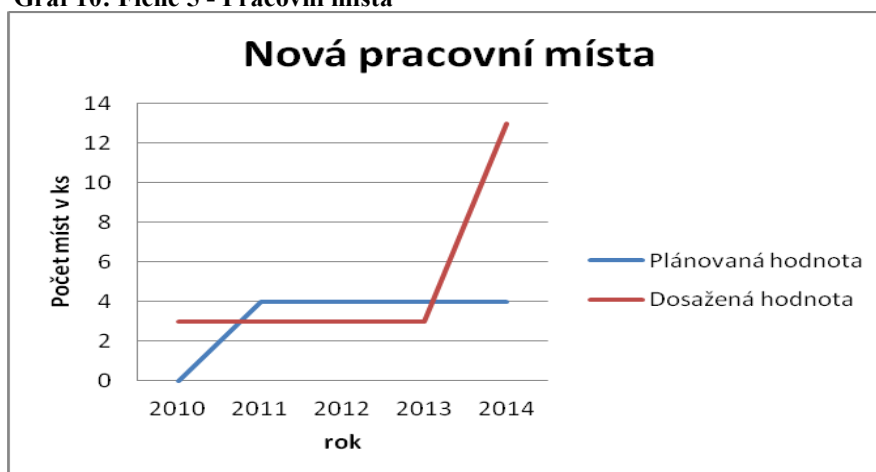
Tabulka 14: Fiche 5 - Nová pracovní místa

Počet nových pracovních míst v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	0	4	4	4	4	16
Dosažená hodnota	3	3	3	3	13	25

Zdroj: Vlastní zpracování

U druhého zvoleného ukazatele bylo MAS Podlipansko úspěšnější. Plánovanou hodnotu převýšilo o 56, 25 % - původní mělo být vytvořeno celkem 16 pracovních míst a nakonec jich bylo 25. Ovšem pokud se podíváme na jednotlivé roky zvlášť, zjistíme, že tohoto úspěchu bylo dosaženo díky roku 2014. V roce 2014 dosažená hodnota byla 13 ks pracovních míst, plánovaná hodnota jen 4 ks. Rok 2010 je dalším rokem, který se na úspěšnosti tohoto ukazatele podílí. V roce 2010 nebyla v plánu vytvořit žádné pracovní místo, nakonec vznikla 3 místa. V letech 2011, 2012 a 2013 byl plán splněn na 75 %.

Graf 10: Fiche 5 - Pracovní místa

Zdroj: Vlastní zpracování

Fiche 6 – Venkovský cestovní ruch (služby)

Cílem fiche 6 je podpora investic do výstavby a rekonstrukce malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a ostatních zařízení pro zlepšení služeb v cestovním ruchu (sportovně- relaxační zařízení).

a) Počet dotčených zainvestovaných objektů

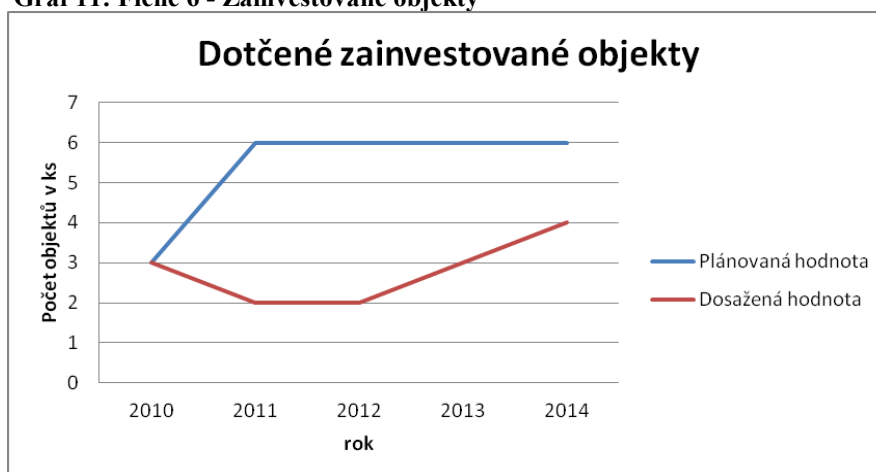
Tabulka 15: Fiche 6 - Dotčené zainvestované objekty

Počet dotčených zainvestovaných objektů (budovy) v ks						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	3	6	6	6	6	27
Dosažená hodnota	3	2	2	3	4	14

Zdroj: Vlastní zpracování

Již z grafu lze dobře vidět, že tento monitorovací indikátor splněn nebyl. V prvním roce (r. 2010) plánovaná hodnota odpovídala dosažené hodnotě, tedy 3 ks plánované a 3 ks zrealizované. V roce 2011 a 2012 plánovaná hodnota v každém roce činila 6 ks objektů, zrealizovány byly pokaždé pouze 2 ks (ukazatel každém roce splněn na 33,33 %). V roce 2013 byla plánovaná hodnota opět 6 ks, dosažená hodnota byla 3 ks (ukazatel splněn na 50 %). V roce 2014 bylo opět v plánu 6 ks, dosažená hodnota činila 4 ks (ukazatel splněn na 66,67 %).

Graf 11: Fiche 6 - Zainvestované objekty

Zdroj: Vlastní zpracování

b) Zrekonstruovaná plocha

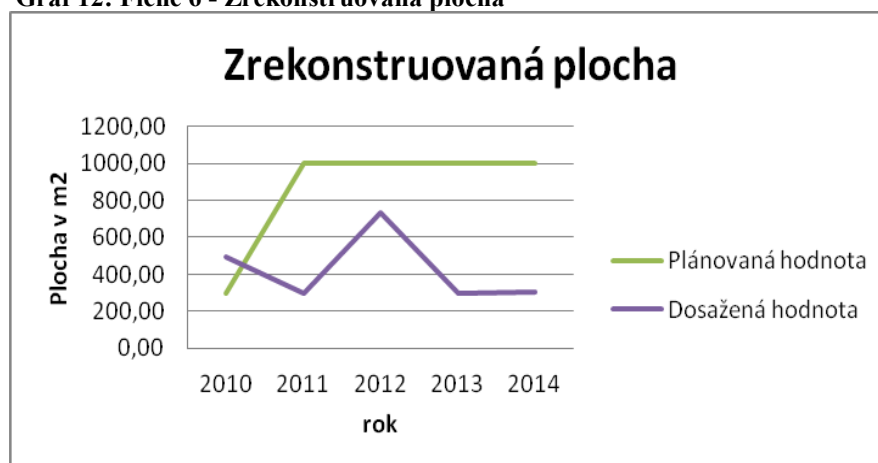
Tabulka 16: Fiche 6 - Zrekonstruovaná plocha

Zrekonstruovaná plocha v m ² (venkovský cestovní ruch)						
ROK	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Plánovaná hodnota	300,00	1000,00	1000,00	1000,00	1000,00	4300,00
Dosažená hodnota	495,24	295	733	295,24	301,24	2119,72

Zdroj: Vlastní zpracování

Ani následující indikátor - zrekonstruovaná plocha - nemá dobré hodnocení. Jak z tabulky či z grafu lze vidět, že plánovaná hodnota nebyla dosažena. Celkem měla být plánovaná hodnota 4300 m², dosažená hodnota činila jen 2119,72 m². Plán byl splněn na 49,3 %. Kromě roku 2010, když bylo plánováno zrekonstruovat 300 m² a nakonec bylo zrekonstruováno 495,24 m², ostatní roky naplněny nebyly. V roce 2011, kdy byl plán 1000 m², bylo zrekonstruováno jen 295 m² (plán splněna na 29,5 %). Rok 2012 přinesl zlepšení, plán byl splněn na 73,3 % (do splnění plánované hodnoty chybělo 267 m²). Rok 2013 byl totožný jako rok 2011, plán splněn na 29,5 %. V roce 2014 bylo opět naplánováno 1000 m², dosaženo bylo jen 301,24 m², tedy plán splněn na cca 30 %.

Graf 12: Fiche 6 - Zrekonstruovaná plocha

Zdroj: Vlastní zpracování

Shrnutí:

Z výše uvedených údajů lze soudit, že MAS Podlipansko ve většině případů své plány plní a realizuje projekty. Důvodem této úspěšnosti je skutečnost, že výběrová komise MAS Podlipanska vybírá takové projekty, které schválí i Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) a na základě toho přidělí akční skupině finanční prostředky. Celkově za období 2007 - 2013 bylo podáno 182 žádostí, z nichž výběrová komise vybrala 128 projektů (70 %). Následně SZIF z 128 vybraných projektů jich schválil 124. Počet proplacených projektů bylo ovšem 121, a to je důvod proč fiche 6 v plnění úspěšná nebyla. Svou žádost v průběhu realizace před žádostí o proplacení stáhly dva subjekty z fiche 6, konkrétně se jednalo o projekty: Mlýn Davidkov a Andělský penzion v Trumpetách. Stažení těchto dvou projektů způsobilo nevyčerpání alokace v této fichi a následné nenaplnění monitorovacích indikátorů. V ostatních případech se projekty realizovaly bez problému. Pokud nebyla alokace v jednom roce vyčerpána, vyčerpala se v dalším. Celkově se zrealizovalo 123 projektů za téměř 50 mil. Kč.

U monitorovacích ukazatelů fiche 1 (Venkov a kulturní dědictví) MAS Podlipansko své plánované hodnoty nejen splnila ale i navýšila. Počet zrekonstruovaných objektů byl naplněn na 150 % a obnovená plocha prostranství v okolí památek byla splněna na 115 %. V rámci fiche 2 (Zlepšení dopravních infrastruktury) u monitorovacího ukazatele - plocha dotčených veřejných prostranství - došlo k naplnění plánu a zároveň k převýšení dosažená hodnota na 692 % a u počtu projektů obsahující bezbariérové řešení na 206 %. Plánovaná hodnota nebyla dosažena u délky obnovených komunikací, plán splněn na 61 %.

Celá fiche 3 (Podpora občanské vybavenosti a spolkové činnosti) byla splněna či dosažená hodnota převýšila plánovanou hodnotu. Nejlépe na tom byl ukazatel počtu projektů zaměřených na volnočasové aktivity, dosažená hodnota byla 140 %. Druhým v pořadí byl počet nových nebo rekonstruovaných nebo vybavených objektů, dosažená hodnota činila 129 %. U plochy nových nebo rekonstruovaných hřišť můžeme tvrdit, že plánovaná hodnota se rovná dosažené. Plán byl splněn na 104 %. Fiche 5 (Podpora místních mikropodniků) byla úspěšná na 50 %. Monitorovací indikátor počet rekonstruovaných nebo vybavených objektů splněn nebyl, dosažená hodnota činila 78 %. Naopak co se týká počtu nových pracovních míst, MAS Podlipansko jich dokázala vytvořit 25 ks. Dosažená hodnota byla 156 %. Jediná neúspěšná fiche, byla fiche 6 (Venkovský cestovní ruch). Ani jeden z monitorovacích indikátorů nebyl splněn. Počet dotčených zainvestovaných objektů a zrekonstruovaná plocha byly naplněny jen z 50 %. Důvody této neúspěšnosti byly dány stažením projektů před žádostí o proplacení (vysvětleno výše v textu).

Na základě výše uvedených výsledků můžeme tvrdit, že MAS Podlipansko dělá svoji činnost dobře a kvalitně. Pro lepší orientaci poslouží tabulka.

Tabulka 17: Přehled monitorovacích indikátorů výstupu za období 2010-2014

	Název monitorovacího indikátoru	Plánovaná hodnota	Dosažená hodnota	
FICHE 1	Počet rekonstruovaných objektů	36 ks	54 ks	150%
	Obnovená plocha prostranství v okolí památek	1400 m ²	1607 m ²	115%
FICHE 2	Plocha dotčených veřejných prostranství	12400 m ²	85761,7 m ²	692%
	Délka obnovených komunikací	13000 m	7979,8 m	61%
	Počet projektů obsahující bezbariérové řešení	18 ks	37 ks	206%
FICHE 3	Počet nových nebo rekonstruovaných nebo vybavených objektů (mimo hřiště)	105 ks	135 ks	129%
	Plocha nových nebo rekonstruovaných hřišť	20400 m ²	21230 m ²	104%
	Počet projektů zaměřených na volnočasové aktivity	83 ks	116 ks	140%
FICHE 5	Počet rekonstruovaných nebo vybavených objektů	18 ks	14 ks	78%
	Počet nových pracovních míst	16 ks	25 ks	156%
FICHE 6	Počet dotčených zainvestovaných objektů (budovy)	27 ks	14 ks	52%
	Zrekonstruovaná plocha	4300 m ²	2119,72 m ²	49%

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro zajímavost zde uvádím informace o fichi 7 a 8. Cílem fiche 7 - Venkovský cestovní ruch (krajina) - je podpora investic aktivit v krajině. To znamená, že podpora je určená pro budování pěších stezek a tematických stezek vč. směrových a informačních tabulí, odpočinkových míst, rozhleden atd. Fiche 8 - Územní plány - podporuje zpracování územního plánu obce s důrazem na jeho komunitní projednání.

4.5. Dotazníkové šetření

Jako další způsob analýzy činnosti MAS Podlipansko jsem si vybrala metodu dotazníkového šetření. Záměrem dotazníku bylo zjistit, jestli obyvatelé podlipanského regionu vědí o místní akční skupině a o jejích aktivitách. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 116 lidí. Ke zjištění odpovědí bylo použito dvou způsobů dotazování - osobní dotazování a elektronické dotazování.

K analýze činností MAS Podlipansko formou dotazníkového šetření se snažím zjistit zda obyvatel regionu Podlipansko vědí o činnostech této akční skupiny. Z předchozí analýzy monitorovacích indikátorů vyplývá, že MAS Podlipansko plní svoji činnost dobře a na území regionu MAS Podlipansko realizuje mnoho projektů.

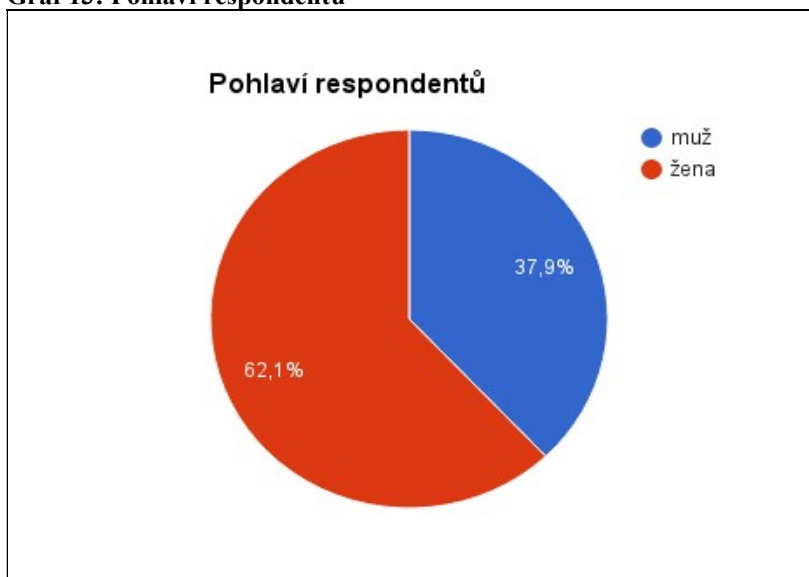
Lidé odpovídali na otázky do předem připraveného formuláře. V úvodní části respondenti zodpověděli identifikační otázky, tzn. věková skupina, pohlaví, dosažené vzdělání a bydliště. V následující části respondenti odpovídali na otázky týkající se MAS Podlipansko, o.p.s. a jejích činností.

Po zpracování vyplněných dotazníků jsem analyzovala odpovědi k jednotlivým otázkám.

Otázka č. 1 - Pohlaví respondentů

Průzkumu se účastnilo 44 mužů (37,9 %) a 72 žen (62,1 %). Zjišťování pohlaví respondentů bylo důležité, protože by mohlo být zjištěno, kdo má o činnosti MAS Podlipansko větší přehled. Rozložení respondentů není nakonec vyrovnané, přestože byl osloven stejný počet mužů i žen.

Graf 13: Pohlaví respondentů

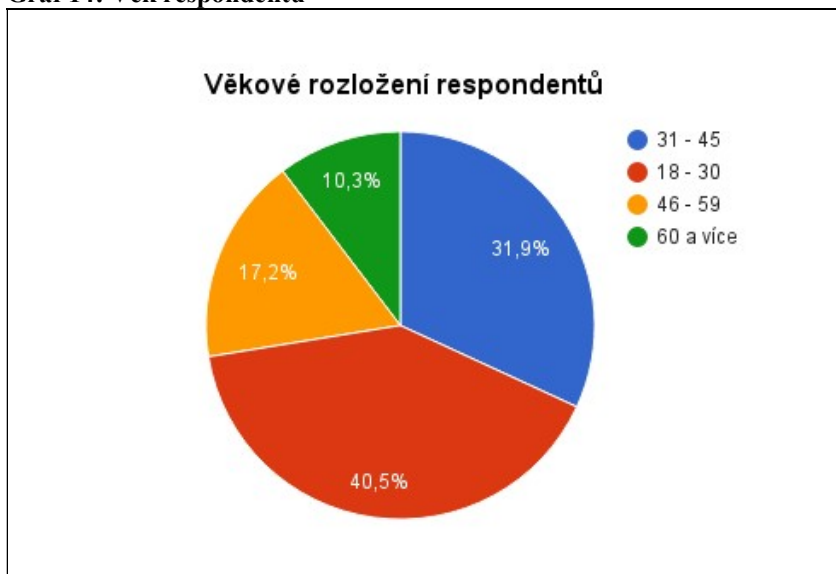

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2 - Věkové rozložení respondentů

Největší zastoupení mezi dotazovanými byli lidé ve věku 18 - 30 let. Na dotazník odpovědělo 47 lidí (40,5 %). Druhou největší skupinou byli lidé ve věku 31 - 45 let (31,9 %, 37 respondentů). Dále to byli lidé ve věku 46 - 59 let, kteří tvoří z celkového počtu lidí 17,2 % (20 respondentů). Nejmenší zastoupení tvoří starší lidé ve věku 60 a více (10,3 %, 12 lidí).

Graf 14: Věk respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3 - Vzdělání respondentů

Ve třetí otázce jsem se dotazovaných ptala na jejich nejvýše dosažené vzdělání. Většina respondentů, která se zúčastnila dotazníkového šetření, měla ukončené střední vzdělání. Nejvíce odpovědí se podařilo získat od respondentů, kteří ukončili vzdělání na střední škole s maturitou. Dotazník jich vyplnilo 60, což je 51,7 %. Druhou skupinou byli respondenti s vysokoškolským titulem. Na dotazník jich odpovědělo 25, tedy 21,6 %. Třetí skupinou byli respondenti, kteří absolvovali střední školu ukončenou s výučním listem (15,5 %, 18 lidí). Čtvrtá skupina jsou absolventi vyšších odborných škol (4,3 %, 5 lidí). Poslední skupinu tvoří respondenti, kteří mají ukončené pouze základní vzdělání. Do této skupiny se řadí nejstarší dotazovaní, senioři.

Graf 15: Vzdělání respondentů

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 4 - Místo bydliště respondentů

Čtvrtá otázka dotazníku, která zjišťovala místo bydliště dotázaných. Cílem této otázky bylo zjistit, v jakých částech regionu obyvatelé mají povědomí o místní akční skupině. Dotazníky byly vyplněny respondenty ze 17 obcí: Dobřichov, Pečky, Plaňany, Písková Lhota, Radim, Tatce, Velim, Vrbčany, Dolní Chvatliny, Zásmyky, Žabonosy, Kouřim, Sadská, Hradištiko Kersko, Pňov - Předhrádí, Nymburk a Oseček. Pro lepší orientaci jsem obce rozdělila na pět skupin podle vzdálenosti v km, a to následovně:

- 1) Nymburk - 20 respondentů
- 2) Plaňany, Žabonosy a Vrbčany - 17 respondentů
- 3) Zásmyky, Dolní Chvatliny a Kouřim - 17 respondentů
- 4) Sadská, Hradištko Kersko a Písková Lhota - 29 respondentů
- 5) Pečky, Dobřichov, Radim, Tatce, Velim, Oseček a Pňov-Předhrádí - 33 respondentů

Ke zjištění o povědomí o MAS Podlipansko v jednotlivých částech regionu jsem využila data získaná z dvou otázek, které byly součástí dotazníku. První otázka zjišťovala, zda respondenti někdy slyšeli o MAS Podlipansko. Druhá otázka zjišťovala, jestli se někdy zúčastnili akcí pořádaných akční skupinou nebo zda využili jejích služeb. Souhrnné výsledky na tyto dva dotazy najdete pod otázkou číslo pět a šest. Výsledky uvedené v procentech jsou pouze orientačního charakteru a slouží pouze pro určitou představu, jak zhruba situace vypadá.

První skupina Nymburk je na tom ohledně povědomí o MAS Podlipansko následovně. Na otázku zda dotazovaní slyšeli o MAS Podlipansko odpovědělo kladně pouze 35 %, zbylých 65 % dotazovaných reagovalo negativně. Důvodem tohoto výsledku může být fakt, že město Nymburk se stalo součástí MAS Podlipansko až v roce 2013, a mezi obyvateli se tato zpráva příliš nerozšířila. Dalším důvodem může být skutečnost, že místní akční skupina nerealizovala žádný významný projekt ve městě či v jeho okolí.

Tabulka 18: Nymburk - 1. část

Slyšeli jste o MAS Podlipansko?		
	ANO	NE
Absolutně	7	13
%	35,0	65,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 19: Nymburk - 2. část

Účastnili jste se někdy akcí MAS nebo využili její služby?		
	ANO	NE
Absolutně	1	19
%	5,0	95,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Do druhé skupiny patří **Plaňany, Žabonosy a Vrbčany**. Z výsledků dotazníku vyplývá, že polovina respondentů ví o MAS Podlipansko a polovina nikoliv. Kladně odpovědělo 52,9 % a negativně 47,1 %. Druhá otázka přinesla obdobné výsledky jako u dotazovaných z města Nymburk. Přes 88 % respondentů nikdy nevyužilo žádnou službu a nezúčastnilo se žádné akce pořádané touto akční skupinou.

Tabulka 20: Plaňany a spol. - 1. část

Slyšeli jste o MAS Podlipansko?		
	ANO	NE
Absolutně	9	8
%	52,9	47,1

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 21: Plaňany a spol. - 2. část

Účastnili jste se někdy akcí MAS nebo využili její služby?		
	ANO	NE
Absolutně	2	15
%	11,8	88,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Obce Plaňany, Vrbčany a Žabonosy patří do zakladatelů MAS Podlipansko. Proto jsou výsledky mírně překvapující. V letech 2009 - 2014 bylo na území obcí realizováno několik projektů. Konkrétně obce Vrbčany se zapojila např. do projektů Podlipansko sází stromy či Za poklady venkova. Dále díky pomoci MAS Podlipansko bylo vybudováno v roce 2014 nové víceúčelové hřiště. Obcí Žabonosy vede zrekonstruovaná cyklostezka. V Plaňanech proběhly také projekty Podlipansko sází stromy, Za poklady venkova a zrekonstruovala se tu část cyklostezky. S MAS Podlipansko úzce spolupracují i místní neziskové organizace vč. církví, které v Plaňanech pořádají různé besedy.

Jako hlavní příčinu nevědomosti obyvatel, uvádím malou informovanost o působení MAS Podlipansko a také skutečnost, že za konkrétními projekty, které byly v Plaňanech a blízkém okolí realizovány, stojí aktivita akční skupiny. Domnívám se, že kdyby místní obyvatelé tuto skutečnost věděli, výsledky druhého dotazu by byly mnohem příznivější.

Třetí skupinu představují obce **Kouřim, Dolní Chvatliny a Zásmyky**. Přes 55 % dotazovaných uvedlo, že o MAS Podlipansko slyšeli, zbytek nikoliv. Na druhou otázku, která se týkala osobní účasti respondenta s projektem, odpovědělo kladně přes 40 %. Což vnímám jako pozitivně.

Tabulka 22: Kouřim a spol. - 1. část

Slyšeli jste o MAS Podlipansko?		
	ANO	NE
Absolutně	10	7
%	58,8	41,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 23: Kouřim a spol. - 2. část

Účastnili jste se někdy akcí MAS nebo využili její služby?		
	ANO	NE
Absolutně	7	10
%	41,2	58,8

Zdroj: Vlastní zpracování

Důvodem tohoto výsledku může být fakt, že na území Kouřimi, Dolních Chvatlin a Zásmyk se pravidelně realizují projekty a obyvatelé mají větší povědomí o činnostech MAS Podlipansko než jiní obyvatelé obcí. Ve městě Kouřim a se pravidelně realizují projekty v rámci SPL „Cesty k lidem“. Během let 2009 - 2014 došlo např. k rekonstrukci mateřské školy a sportovních kabin TJ Kouřim. Obec Zásmyky díky SPL zrekonstruovala místní sokolovnu. Mezi další projekty, které se realizují v rámci celého regionu MAS Podlipansko a jsou i na území těchto tří obcí, patří: Cesty vody - cesty k sebe, Za poklady venkova či Středočeská ovocná stezka. V obci Zásmyky se dále nachází infomísto Podlipanska.

Čtvrtá skupina Sadská, Hradištko Kersko a Písková Lhota je na tom s povědomím následovně. O MAS Podlipansko slyšelo 62,1 % dotazovaných a 37,9 % uvedlo, že o místní akční skupině nikdy neslyšeli. Avšak účast na akcích či využití služeb MAS uvedlo pouze 20,7 %.

Tabulka 24: Sadská a spol. - 1. část

Slyšeli jste o MAS Podlipansko?		
	ANO	NE
Absolutně	18	11
%	62,1	37,9

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 25: Sadská a spol. - 2. část

Účastnili jste se někdy akcí MAS nebo využili její služby?		
	ANO	NE
Absolutně	6	23
%	20,7	79,3

Zdroj: Vlastní zpracování

Město Sadská je členem MAS Podlipansko od roku 2009 a Hradištko Kersko až od roku 2011. Je tedy možné, že mnoho obyvatel ještě nezaznamenalo, že Sadská a Hradištko Kersko jsou členy místní akční skupiny. Dalším důvodem může být menší počet projektů realizovaných na území těchto obcí a samozřejmě minimální propagace samotné skupiny. Pískové Lhoty se týká pouze projekt Podlipansko sází stromy. V Hradištku Kersku se realizoval projekt Za poklady venkova. Na území města Sadská a jeho okolí bylo projektů realizováno více, např. díky projektu Živá kronika se zde konaly besedy. Nachází se zde i infomísto Podlipanska.

Pátá skupina představuje největší počet obcí - **Pečky, Dobřichov, Oseček, Radim, Tatce, Velim a Pňov-Předhradí**. O MAS Podlipansko slyšelo přes 69 % dotazovaných. Výsledek druhé otázky ukázal, že dotazovaní se v 80 % nezúčastnili žádné akce či nevyužili žádnou službu.

Tabulka 26: Pečky a spol. - 1. část

Slyšeli jste o MAS Podlipansko?		
	ANO	NE
Absolutně	23	10
%	69,7	30,3

Zdroj: Vlastní zpracování**Tabulka 27: Pečky a spol. - 2. část**

Účastnili jste se někdy akcí MAS nebo využili její služby?		
	ANO	NE
Absolutně	6	27
%	18,2	81,8

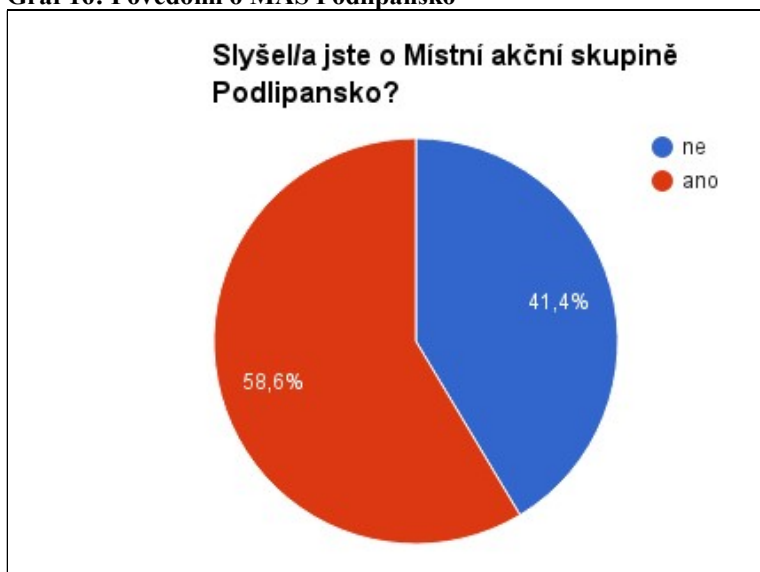
Zdroj: Vlastní zpracování

Sídlo MAS Podlipansko je v Pečkách, proto jsem, v dotazníkovém šetření, chtěla oslovit obyvatele z této obce. Za období 2009 - 2014 realizovala MAS Podlipansko na území Peček velkou část projektů a je zde také infocentrum Podlipanska. Mezi projekty realizované na tomto území patří Podlipansko sází stromy, Cesty vody - cesty k sebe, Za poklady venkova, besedy k Živé kronice. V rámci SPL "Cesty k lidem" zde proběhlo mnoho projektů, které zvyšovali životní úroveň obyvatel, např. nová pracovní místa, rekonstrukce mateřské školky, atd. Výsledky dotazníkové šetření ukazují, že povědomost o MAS Podlipansko je stále nízká a je nutné je zvýšit. Co se týče dalších obcí Tatce, Dobřichov a Radim, i zde akční skupina realizovala mnoho projektů, opět uvádím tyto: Za poklady venkova, Podlipansko sází stromy, Cesty vody - cesty k sebe, Živá kronika a projekty realizované v rámci SPL. Naopak v obcích Velmi, Oseček a Pňov-Předhrádí nebyl realizován žádný významný projekt. Zde je velká pravděpodobnost, že obyvatelé těchto obcí o činnostech MAS Podlipansko nemají tušení.

Otázka č. 5 - Slyšel/a jste o Místní akční skupině Podlipansko, o.p.s.?

Na tuto otázku odpovědělo 58,6 % "ano" a zbylých 41,4 % "ne". Z těchto odpovědí nelze přesně určit, jestli obyvatelům MAS Podlipansko "něco říká", nebo jestli o ní slyšeli či se o její aktivity zajímají. Přesto je tato otázka důležitá. Slouží nejen jako srovnávací základna pro další otázku, která se ptá na aktivitu dotazovaných. Její výsledky jsou důležité pro rozbor o povědomí obyvatel v jednotlivých skupinách obcí, viz výše.

Graf 16: Povědomí o MAS Podlipansko

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 6. Účastnil/a jste se někdy akcí pořádaných MAS Podlipansko nebo využil/a jejich služeb?

Cílem této otázky bylo zjistit, zda ti co uvedli, že o místní akční skupině slyšeli, se i aktivně účastní akcí pořádaných skupinou či využívají jejich služeb. Z výsledků vyplývá, že lidé se z velké části žádných akcí MAS Podlipansko nezúčastnili nebo nevyužili jejich služeb. "Ano" zvolilo jen 19 % lidí, což je 22 lidí. Zbytek zvolil "ne", tedy 81 % (94 dotazovaných). Paradoxem je, že v předešlé otázce přes 50 % respondentů označilo, že o MAS Podlipansko slyšeli.

Graf 17: Účast na akcích MAS Podlipansko

Zdroj: Vlastní zpracování

Můžeme se domnívat, že ti respondenti, kteří v předešlé otázce označili "ano", o akční skupině jenom četli v novinách, na internetu nebo na vývěskách obcí. Hlavní příčinou tohoto výsledku může být ale také skutečnost, že lidé jsou špatně informovaní o činnostech této skupiny a kolikrát nevědí, že za konkrétním projektem stojí práce MAS Podlipansko.

Otázka č. 7 - Pokud jste o MAS Podlipansko neslyšel/a, co by měla zlepšit, aby byla známější?

Z výše uvedených výsledků lze soudit, že MAS Podlipansko není ve svém regionu známá a většina lidí neví, že za konkrétními projekty stojí činnost této skupiny. Další otázka v dotazníku tedy zjišťovala od respondentů, zda oni sami mají nápady jak zvýšit povědomí o MAS Podlipansko. Odpověď na tuto otázku byla dobrovolná, přesto na ní odpovědělo 41 lidí (necelá polovina dotazovaných). Jejich odpovědi se daly rozdělit do čtyř skupin (viz tab. č. 28).

Tabulka 28: Návrhy propagace pro MAS Podlipansko

Odpovědi	Absolutně	%
a) Reklama v novinách a v TV	25	61,0
b) Sociální síť	15	36,6
c) Weby obcí, vývěsky obcí	8	19,5
d) Propagace, komunikace	11	26,8

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejčastěji dotazovaní uváděli, že by MAS Podlipansko měla mít reklamu nebo více článků v novinách. Tento nápad je reálný a akční skupina se takhle již propaguje. Chtělo by to tedy zvýšit intenzitu či lépe zaujmout čtenáře. Pár jedinců uvedlo, že by byla vhodná reklama i v TV, což je ale z finančního hlediska neúnosné. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že by akční skupina svoji aktivitu měla šířit na sociálních sítích. MAS Podlipansko má svoji stránku pouze na sociální síti Facebook, kde má kolem 250 sledovatelů. Zvětšit propagaci v rámci tohoto kanálu je reálné. Dnes již má polovina obyvatel profil na této síti a každá obec má též svoji stránku. MAS Podlipansko by se mohlo více propagovat právě prostřednictvím stránek jednotlivých obcí. Třetí nejčastější odpovědí byla propagace samotnými členy akční skupiny na jejich akcích či na akcích pořádaných obcemi. Respondenti často uváděli, že by měla mít propagační stánek a vlastní letáky, které by roznášeli její členové a komunikovali by s návštěvníky. Poslední nejčastější odpovědí dotazovaných byla větší propagace masky na webových stránkách jednotlivých obcí. Senioři také často uváděli, že by informace o MAS Podlipansko měly být k dispozici na vývěskách obcí.

Otázka č. 8 - Zaškrtněte, kdo je podle Vás členem MAS Podlipansko?

U této otázky dotazovaní mohli označit více odpovědí než jednu. Cílem bylo zjistit, zda obyvatelé regionu alespoň tuší, kdo by mohl být členem akční skupiny. Respondenti nejčastěji označovali, že členem skupiny jsou obce a dobrovolné sdružení obcí, a to až v 85,3 % případů (viz tabulka č. 29). Na druhém místě skončily neziskové organizace. Dotazovaní je označovali v 43,1 % případů. O pomyslné třetí místo se dělí místní podnikatelé a fyzické osoby (dobrovolníci), respondenti je označovali ve 26,7 % případů. Nejméně si dotazovaní tipovali, že členem akční skupiny jsou i základní školy. Pouze ve 20 případech se objevila tato odpověď.

Tabulka 29: Členové MAS Podlipansko

Odpovědi	Absolutně	%
a) obce, dobrovolné sdružení obcí	99	85,3
b) místní podnikatelé	31	26,7
c) základní školy	20	17,2
d) neziskové organizace	50	43,1
e) fyzické osoby (dobrovolníci)	31	26,7

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 9 - Označte projekty, o kterých jste slyšel/a a které MAS Podlipansko realizovala
 Cílem této otázky bylo zjistit, zda respondentům něco říkají alespoň projekty, které MAS Podlipansko realizovala napříč celým regionem. Mnoho lidí totiž neví, že např. nová cyklostezka v jejich okolí vznikla právě díky činnosti místní akční skupiny. Na výběr měli dotazovaní ze sedmi položek. Šest položek tedy představovalo projekty, na kterých se MAS Podlipansko podílela samostatně či ve spolupráci s jinou akční skupinou nebo spolkem. Poslední, sedmá položka, byla možnost "žádný", kterou mohl dotazovaný zvolit v případě, že neznal žádný z uvedených projektů.

Tabulka 30: Projekty MAS Podlipansko

Odpovědi	Absolutně	%
a) Podlipansko sází stromy	55	47,4
b) Za poklady venkova	6	5,2
c) Středočeská ovocná stezka	40	34,5
d) Cesty vody - cesty k sebe	10	8,60
e) Venkovská tržnice	16	13,8
f) Živá kronika	7	6,0
g) Žádný	34	29,3

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedených výsledků lze usuzovat, že obyvatelé regionu registrují změny v jejich okolí. Dotazovaní nejčastěji uváděli, že znají projekt "**Podlipansko sází stromy**" (47,4 %, 55 respondentů). Příčinou může být, že tento projekt vznikl za podpory kolínské automobilky TPCA a byl dobře propagován. Dále se tento projekt dotkl mnoha obcí, a tak obyvatelé MAS Podlipansko mohli tento projekt dobře zaregistrovat. Z obcí, které se týkaly dotazníkového šetření, uvádím tyto: Pečky, Tatce, Písková Lhota, Plaňany či Vrbčany. Mnoho obyvatel vnímá výsadbu nové zeleně velmi kladně z toho důvodu, že jim přináší větší užitek (zvelebení okolí svého bydliště) než jiné projekty.

Druhým projektem, který dotazovaní nejčastěji uváděli je "**Středočeská ovocná stezka**", tedy projekt týkající se opravy cyklostezky a realizace jejích nových částí. Oblast Polabí je ideální krajinou na cyklistiku a z vlastní zkušenosti vím, že mnoho lidí na kole pravidelně jezdí. Výsledek 34,5 % neboli 40 respondentů, je znamením, že třetina dotazovaných zaregistrovala tento projekt. Otázkou zůstává, zda místní obyvatelé vnímají realizaci tohoto projektu pozitivně. Vybudování cyklostezky má přece jen větší užitek pro

návštěvníky regionu, kteří do Polabí jezdí na dovolenou. Pro stálé obyvatele, pokud sami stezku nevyužívají, může být užitek z toho projektu spíše opačný. Dále se musí brát v potaz, že údržba cyklostezek vyžaduje každoroční výdaj finančních prostředků. O tom, zda údržbu provádí MAS Podlipansko nebo obce, kterých se cyklostezka týká, jsem nenašla informace. Obce, kterými cyklostezka vede, a jsou součástí dotazníkové šetření, jsou tyto: Kouřim, Žabonosy a Plaňany.

Třetí nejvíce označovanou odpovědí je, že dotazovaným **žádný projekt** nic neříká. Vzhledem k předchozím výsledkům, kdy 41,4 % uvedlo, že o MAS Podlipansko neslyšelo a kdy 81% dotazovaných se nikdy nezúčastnilo žádné akce, je tato odpověď očekávatelná. Přesto se jedná pouze o 34 respondentů (29,3 %), což znamená, že zbytek dotazovaných (přes 70 %) zná nebo ví o projektech, které vznikly v jejich okolí. Příčinou tohoto výsledku může být opět špatná propagace a informovanost obyvatel regionu o tom, že za projekty stojí MAS Podlipansko. Tato příčina koresponduje s otázkou č. 6, která se týká aktivní účasti obyvatel regionu.

Co se týče dalšího projektu, tak "**Venkovskou tržnici**" uvedlo 16 dotazovaných (13,8 %). Za projektem Venkovská tržnice stojí kromě MAS Podlipansko ještě dalších pět masek (MAS Krajina srdce, MAS Sdružení Růže, MAS Jemnicko, Lípa pro venkov a MAS Strakonicko). V roce 2008 bylo cílem tohoto projektu vytvořit šest partnerských informačních center pro šest venkovských území s informačním systémem, prostřednictvím kterého budou moci obyvatelé jednotlivých regionů sledovat a využívat nabídku místních drobných podnikatelů. Dále budou obyvatelé informováni o akcích a aktivitách ve venkovských oblastech. V současnosti jsou do projektu přidány další venkovské oblasti.

Pátým nejčastěji označovaným projektem byl tento "**Cesty vody - cesty k sebe**". Označilo ho 10 lidí (8,6 %). Jedná se o výtvarný projekt mezinárodní spolupráce mezi Podlipanskem, skupinou Lípa pro venkov a Slovenskou republikou. V rámci tohoto projektu bylo zhotoveno několik uměleckých děl, která mají společný prvek - vodu. Tato díla byla následně instalována na vybraných místech. Dále díky tomuto projektu mohla být

opravena lávka přes Výrovku, kterou v červnu 2013 strhla povodeň. Mezinárodní projekt byl realizován např. v obci Zásmyky, Pečky, Dobřichov a Radim.

Posledním projektem byla "**Živá kronika**", kterou označilo jen 7 lidí (6 %). V rámci tohoto projektu se na území MAS Podlipansko konaly do roku 2015 besedy. Cílem projektu bylo mapovat vzpomínky pamětníků prostřednictvím rodinných fotografií a dokumentů, zfilmovaných vyprávění z válečného a poválečného období. Díky tomu vznikly publikace obsahující poskytnuté fotografie, pohlednice apod.

Poslední tři projekty: Venkovská tržnice, Cesty vody - cesty k sebe a Živá kronika označilo minimum dotazovaných. Tyto projekty primárně cílily na místní obyvatele, přesto o nich slyšelo nebo ví pouze malá část. Bohužel opět shledávám jako hlavní důvod malou propagaci těchto projektů a také nezájem obyvatel o dění v jejich obci, potažmo v regionu. To jsou dva hlavní faktory, se kterými se MAS Podlipansko musí v budoucnu vypořádat, jestli chce být známější a úspěšnější.

Otázka č. 10 - V jakých oblastech se MAS angažuje?

V poslední otázce dotazníku respondenti vybírali ze šesti oblastí, ve kterých se akční skupina angažuje. Cílem této otázky bylo zjistit, jestli i obyvatelé, kteří se o činnosti akční skupiny nezajímají, alespoň tuší, čeho se činnosti MAS týkají. Většina uvedla, že hlavní činností MAS Podlipansko je podpora rozvoje venkova. Tuto možnost zvolilo 81,9 % respondentů. Na druhém místě skončila ochrana životního prostředí, kterou zvolilo 68 dotazovaných, tedy 58,6 %. Dále dotazovaní odpovídali, že se MAS Podlipansko angažuje v podpoře cestovního ruchu (31,9 %) a v podpoře místních mikropodniků (25 %). Nejméně dotazovaní uváděli možnosti d) a f). Zlepšení dopravní infrastruktury označilo 15 respondentů a stavebnictví pouze 7. Dle odpovědí lze soudit, že obyvatelé MAS Podlipansko tuší v jakých oblastech se akční skupina angažuje.

Tabulka 31: Oblasti, ve kterých se MAS Podlipansko angažuje

Odpovědi	Absolutně	%
a) Podpora rozvoje venkova	95	81,9
b) Podpora cestovního ruchu	37	31,9
c) Ochrana životního prostředí	68	58,6
d) Zlepšení dopravní infrastruktury	15	12,9
e) Podpora místních mikropodniků	29	25,0
f) Stavebnictví	7	6,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Shrnutí:

Na základě údajů zjištěných prostřednictvím dotazníkového šetření provedené mezi 116 obyvateli regionu Podlipansko můžeme říci, že alespoň polovina z nich někdy slyšela pojem „MAS Podlipansko“. Paradoxem je, že přes 80 % uvedlo, že se nikdy neúčastnili žádné akce, které akční skupina pořádala, či nevyužili jejích služeb. Tato skutečnost může být dána tím, že si lidé neumí spojit konkrétní projekty s touto akční skupinou. Přesto většina respondentů správně určila, že se MAS Podlipansko angažuje v podpoře rozvoje venkova, v ochraně životního prostředí či v podpoře cestovního ruchu. Dále i správně uvedla, že členové akční skupiny jsou hlavně obce a sdružení obcí, neziskové organizace, ale i místní podnikatelé a dobrovolníci.

V rámci dotazníku jsem se respondentů ptala na místo bydliště. Na základě poskytnutých údajů jsem chtěla zjistit, jestli místo, kde žijí, hraje roli o povědomí o MAS Podlipansko. Ze získaných dat nelze přesně určit, ve kterých obcích mají obyvatelé větší informovanost o dění kolem akční skupiny. Pozitivním zjištěním je, že respondentům něco říkají alespoň konkrétní projekty, které akční skupina realizovala sama nebo v rámci spolupráce. Pouze necelých 30 % dotázaných uvedlo, že neznají žádný z nabízených projektů v dotazníku. Necelá polovina v dotazníku i uvedla nápady, jak by se měla akční skupina více zviditelnit. Přes 60 % navrhovalo více reklamy a článků v novinách, někteří navrhovali, aby MAS Podlipansko o sobě šířila informace prostřednictvím TV. Mezi další návrhy patřila i propagace na sociálních sítích či výraznější zapojení členů masky v rámci pořádaných akcí na území regionu.

5. Závěr

Jedním z nástrojů politiky soudržnosti jsou lidé neboli aktivita místních akčních skupin. Tyto akční skupiny se snaží svou činností vyrovnávat rozdíly mezi jednotlivými regiony a zlepšit úroveň obyvatelstva. V rámci své diplomové práce jsem se zjišťovala, zda činnost místních akčních skupin má smysl, a to prostřednictvím analýzy činností MAS Podlipansko, která působí ve Středočeském kraji v regionu Podlipanska. V analýze byla zkoumána úspěšnost realizace projektů v rámci Strategického plánu Leader na období 2007 - 2013 pomocí monitorovacích indikátorů výstupu. Dále bylo provedeno dotazníkové šetření mezi 17 obcemi, kterého se zúčastnilo 116 obyvatel. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda obyvatelé regionu mají ponětí o aktivitě MAS Podlipansko.

MAS Podlipansko realizuje na svém území mnoho projektů, přes malé opravy dětských hřišť, pořádání společenských akcí, opravy silnic a cyklostezek až k rekonstrukcím velkých budov jako sokolovny či mlýny. V rámci různých spoluprací se snaží vytvářet pracovní místa pro místní obyvatele a navazuje kontakty i s jinými akčními skupinami. Avšak stále existují na území obce, ve kterých nebyl zatím realizován žádný projekt. To se má v budoucnu změnit. I přes tento výčet aktivit, je povědomí o MAS Podlipansko malé. V analýze činností MAS Podlipansko pomocí monitorovacích ukazatelů vyšlo najevo, že má akční skupina vysokou úspěšnost v realizaci jednotlivých projektů. Výjimku tvoří případy, kdy samotní žadatelé projektů své žádosti stáhli před čerpáním dotace, a akční skupině vzniklo v daném roce neúspěšné plnění plánu.

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že obyvatelé změny ve svém okolí vnímají. Všimají si, co se změnilo, ale netuší, že za konkrétním projektem stojí úsilí této akční skupiny. MAS Podlipansko by mělo začít svou činnost více propagovat. Myslím si, že práce MAS Podlipansko, ale i dalších místních akčních skupin, smysl má a představuje velký přínos pro rozvoj venkovských oblastí. Už pro tu skutečnost, že členové akčních skupin jsou převážně místní obyvatelé. Jen tyto lidé dokážou nejlépe určit, co je třeba změnit, aby se pozvedla životní úroveň a okolí jejich domovů bylo příjemným místem k životu.

6. Seznam použitých zdrojů

- [1] NOVOTNÁ, M., Regionální politika EU, 1. vyd., Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2007, ISBN 978-80-248-1413-1.
- [2] PALÁN, Josef. Regionální politika Evropské unie. Parlament České republiky. Praha, únor 2009. Dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=53868).
- [3] WOKOUN, René. Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008, ISBN 80-7201-699-0
- [4] FIALA, P., PITROVÁ, M., Evropská Unie, 1., Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009, ISBN 978-80-7325-180-2
- [5] Regionální politika. *Europa.eu* [online]. 2016 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_cs
- [6] Smlouva o založení ES, článek 2, [on-line], dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf
- [7] *EurActiv.cz: Zprávy z EU v českých souvislostech* [online]. c2004-2016 [cit. 2016-02-05]. Dostupné z: <http://euractiv.cz/>
- [8] BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M., Strukturální politika Evropské unie. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.
- [9] *Politiky Evropské unie: Regionální politika*. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2014. ISBN 978-92-79-41284-4.
- [10] KÖNIG, J. a kol., *Rozpočet a politiky Evropské unie, Příležitost pro změnu*. 2.vyd. Praha: C H Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9.
- [11] Vývoj do přijetí Jednotného evropského aktu. *Evropský parlament: Jsme tu pro vás* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuid=FTU_1.1.2.html
- [12] *EUROSKOP.CZ: Věcně o Evropě* [online]. c2005-2016 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/>
- [13] *REGIONAL POLICY: InfoRegio* [online]. 2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/index_en.htm

- [14] Fondy Evropské unie a politika hospodářské a sociální soudržnosti. *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. c1997-2016 [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/fondy-evropske-unie-a-politika-5157.html#!&chapter=2>
- [15] *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: EVROPSKÉ STRUKTURÁLNÍ A INVESTIČNÍ FONDY* [online]. c2012 [cit. 2016-06-04]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU>
- [16] KANTOR, T., MAREK, D., Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister, 2007. ISBN 978-808-7029-138.
- [17] POSTRÁNECKÝ, J. *Regionální politika a regionální rozvoj v České republice*. In *Urbanismus a územní rozvoj*, roč. XIII, č. 5/2010. URL <http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2010/2010-05/03_regionalni.pdf> [cit. 2016-06-08]
- [18] LACINA, K., *Regionální rozvoj a správa*, 1. vyd., Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 11, ISBN 978-80-86754-74-1
- [19] *Charakteristika kraje. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Krajská správa pro ČSÚ pro Středočeský kraj* [online]. c2016 [cit. 2016-08-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_kraje
- [20] *Národní síť Místních akčních skupin České republiky* [online]. c2016 [cit. 2016-08-04]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/>
- [21] Nařízení Evropské komise č. 1698/2005 ze dne 20. 9. 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)
- [22] *PŘÍSTUP LEADER: Základní příručka*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. ISBN 92-79-02040-4.
- [23] *Program rozvoje venkova 2014-2020. EAGRI* [online]. Ministerstvo zemědělství, c2009-2016 [cit. 2016-09-05]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>
- [24] *MAS PODLIPANSKO o.p.s.* [online]. c2014 [cit. 2016-10-05]. Dostupné z: <http://mas.podlipansko.cz/>

7. Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1: Dotazník85

PŘÍLOHA Č. 1 DOTAZNÍK

Vážení obyvatelé regionu Podlipansko,

jsem studentka ČZU v Praze, Provozně ekonomické fakulty. Zpracovávám diplomovou práci na téma Zhodnocení vlivu evropské politiky soudržnosti ve Středočeském kraji se zaměřením na region Podlipanska a místní akční skupiny Podlipansko. Cílem mé práce je analyzovat činnost MAS Podlipansko, o. p. s. a zjistit, zda plní svou funkci.

Tento dotazník zjišťuje jaké jsou přínosy práce MAS Podlipansko pro Vás, občany regionu. Dotazníky jsou anonymní a výsledky budou použity výhradně pro diplomovou práci.

DOTAZNÍK

1. Jakého jste pohlaví?

žena X muž

2. Do jaké věkové slupiny patříte?

18 - 30 31 - 45 46 - 59 60 a více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

ZŠ SŠ (bez maturity / vyučen) SŠ (s maturitou) VOŠ VŠ

4. Místo Vašeho bydliště?

5. Slyšel/a jste o Místní akční skupině Podlipansko, o.p.s. (MAS Podlipansko)?

Ano X Ne

6. Účastnil/a jste se někdy akcí pořádaných Místní akční skupinou nebo využil/a jejich služeb?

Ano X Ne

7. Pokud jste o MAS Podlipansko neslyšel/a, co by měla zlepšit, aby byla známější?

8. Zaškrtněte, kdo je podle Vás členem MAS Podlipansko? (více odpovědí)

- a) obce, dobrovolné sdružení obcí
- b) místní podnikatelé
- c) základní školy
- d) neziskové organizace
- e) fyzické osoby (dobrovolníci, OSVČ)

9. Označte projekty, o kterých jste slyšel/a a které MAS Podlipansko realizovala. (více odpovědí)

- a) Podlipansko sází stromy
- b) Za poklady venkova
- c) Středočeská ovocná stezka
- d) "Cesty vody - cesty k sebe"
- e) Venkovská tržnice
- f) "Živá kronika"
- g) Žádný

10. V jakých oblastech se MAS angažuje? (více odpovědí)

- a) podpora rozvoje venkova
- b) podpora cestovního ruchu
- c) ochrana životního prostředí
- d) zlepšení dopravní infrastruktury
- e) podpora místních mikropodniků
- f) stavebnictví

Děkuji Vám za Váš čas při vyplňování dotazníku.

Gabriela Lálová